

Rapport:

Strafferetlige vildskud

- Andre følger af strafbare handlinger end straf

*Strafferetlige vildskud
- Andre følger af strafbare handlinger end straf*

© Justitia og forfatterne, 20223

Justitia - Danmarks uafhængige juridiske tænketank

Fruebjergvej 3. 2100 København Ø

www.justitia-int.org

info@justitia-int.org

Justitia er Danmarks eneste juridiske tænketank, der alene har fokus på retssikkerhed og frihedsrettigheder. Justitias formål er gennem analyser af høj faglig kvalitet og fremsættelse af konkrete juridiske løsningsforslag at påvirke den offentlige og politiske dagsorden med henblik på at fremme en politisk kultur, hvor disse værdier nyder den nødvendige respekt.

Justitias publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

Rapporten er blevet til med støtte fra:

DREYERSFOND

Indhold

Resume og anbefalinger	2
Indledning	5
Straffelovens § 78, stk. 1, og det skarpe adækvanskriterium	8
Eksempler på andre retsfølger end almindelig straf (fængsel og bøde), som er indført i 2013 eller senere	10
Henvisning til Ungdomskriminalitetsnævnet	10
Vilkår om godkendelse af økonomiske dispositioner	14
Opholds- og kontaktforbud	17
Opholdsforbud m.v. til personer, som er dømt for seksualforbrydelser	17
Opholdsforbud m.v. til personer som er dømt for kriminalitet i tilknytning til rocker- og bandemiljøet	24
Opholdsforbud m.v. til personer, som er dømt efter straffelovens bestemmelser om terror	26
Opholdsforbud m.v. af andre grunde	28
Udsættelse af beboelseslejemål	30
Begrænsninger i adgangen til at få del i forældremyndighed og samvær	33
Forældreansvarsloven	33
Serviceloven	35
Begrænsning af retten til sociale ydelser	36
Justitias samlede overvejelser og anbefalinger	42
Øget opmærksomhed på, at lovfæstede retsfølger kun rammer domfældte	42
Øget opmærksomhed på, at andre retsfølger end almindelig straf (fængsel og bøde) alene bør have til formål at undgå en nærliggende fare for misbrug	42
Øget sammenhæng i brugen af sanktioner og andre retsfølger	43
Øget gennemsigtighed i brugen af sanktioner og andre retsfølger	45
Øget opmærksomhed på databeskyttelse	46
Øget opmærksomhed på Danmarks øvrige internationale forpligtelser	47
Øget inddragelse af Straffelovrådet	48
Metode	50
Bilag 1: Oversigt over lovgivning 2013 til 2023	51
Bilag 2: Oversigt over lovgivning forud for 2013	67

Resume og anbefalinger

Når en person findes skyldig i at have begået et strafbart forhold, skal der fastsættes en straf.

De almindelige straffe i Danmark er fængsel og bøde.

Men retten kan også pålægge den dømte andre følger, for eksempel – hvis den dømte er under 18 år - en ungdomssanktion eller at efterkomme en afgørelse fra Ungdomskriminalitetsnævnet. Retten kan endvidere bestemme, at den dømte skal fratages retten til at arbejde med børn eller til at arbejde som for eksempel taxichauffør, dørmænd, læge eller advokat, at den dømte ikke må færdes eller opholde sig i et eller flere nærmere afgrænsede områder eller kontakte bestemte personer, at den dømte ikke må køre bil, skal udvises eller miste sin danske indfødsret (sit statsborgerskab).

At begå en strafbar handling kan imidlertid også have andre følger, som retten ikke skal tage stilling til under straffesagen, men som også er lovfæstede.

Som eksempel på denne type af følger kan nævnes, at den dømte og eventuelt også den dømtes familie sættes ud af den lejlighed, hvor den dømte bor, at den dømte mister forældremyndigheden over eller retten til samvær med sine børn, eller at den dømtes ret til sociale ydelser begrænses i en periode efter dommen.

I de seneste 10 år har regeringen og Folketingets kreativitet været stor, og der er vedtaget et betydeligt antal love, som giver nye og anderledes muligheder for at pålægge dømte personer andre følger af strafbare forhold end almindelig straf (fængsel og bøde), end vi tidligere har set, og som kan have stor betydning for den dømte efter, at den almindelige straf er udstået.

Særligt i de tilfælde, hvor sådanne følger ikke fastsættes af retten under straffesagen, kan dette siges at ramme mere tilfældigt. Desuden får sådanne følger mindre opmærksomhed i den offentlige debat om, hvorvidt vi som samfund straffer retfærdigt.

Justitia har på den baggrund fundet anledning til at se nærmere på nogle af de love om følger af strafbare handlinger, som er vedtaget inden for de sidste 10 år, og komme med følgende anbefalinger:

1. Øget opmærksomhed på, at lovfæstede retsfølger kun rammer domfældte
2. Øget opmærksomhed på, at andre retsfølger end almindelig straf (fængsel og bøde) alene bør have til formål at undgå en nærliggende fare for misbrug
3. Øget sammenhæng i brugen af sanktioner og andre retsfølger
4. Øget gennemsigtighed i brugen af sanktioner og andre retsfølger
5. Øget opmærksomhed på databeskyttelse
6. Øget opmærksomhed på Danmarks internationale forpligtelser
7. Øget inddragelse af Straffelovrådet

Justitias samlede anbefalinger

1

Øget opmærksomhed på, at lovfæstede retsfølger kun rammer domfældte

Justitia anbefaler at det tilstræbes, at lovfæstede retsfølger af strafbare handlinger alene rammer den, som forbrydelsen kan tilregnes. Det vil sige domfældte

2

Øget opmærksomhed på, at andre retsfølger end almindelig straf (fængsel og bøde) alene bør have til formål at undgå en nærliggende fare for misbrug

Justitia anbefaler at lovgivningsmagten i højere grad forholder sig til det krav om, at andre retsfølger end almindelig straf (fængsel og bøde) alene bør have til formål at undgå en nærliggende fare for misbrug, som straffelovens § 78 er udtryk for, i forbindelse med det lovforberedende arbejde og Folketingets behandling af lovbestemmelser om andre følger af strafbare handlinger end almindelig straf (fængsel og bøde),

Justitia anbefaler at spørgsmålet om, hvilken betydning det bør have, at en person pålægges andre følger end almindelig straf (fængsel og bøde) i forbindelse med en straffesag, omtales i Rigsadvokatmeddelelsen (Rigsadvokatens instruks til landets anklagere om behandling af straffesager).

3

Øget sammenhæng i brugen af sanktioner og andre retsfølger

Justitia anbefaler tilbageholdenhed med at skabe nye muligheder for at pålægge domfældte andre retsfølger af strafbart forhold end almindelig straf (fængsel og bøde), herunder navnlig retsfølger, hvis betydning afhænger af tiltaltes personlige forhold.

4

Øget gennemsigtighed i brugen af sanktioner og andre retsfølger

Justitia anbefaler at det i højere grad sikres, at der er statistiske oplysninger m.v. til rådighed om de forskellige retsfølger og anvendelsen af dem,

Justitia anbefaler at der i højere grad følges op på lovgivning, som introducerer nye og andre retsfølger af strafbare handlinger end almindelig straf (fængsel og bøde) for eksempel ved, at det ved vedtagelse af love herom bestemmes, at loven efter en periode skal evalueres, eller ved at den ordning, som vedtages, efter en periode udpeges som anklagerfagligt fokusområde med den virkning, at Statsadvokaten i en periode følger området tæt og efterfølgende udarbejder en redegørelse.

5

Øget opmærksomhed på databeskyttelse

Justitia anbefaler at opmærksomheden på databeskyttelse øges i lovgivningsprocessen,

Justitia anbefaler at det tilstræbes at undgå at fastsætte retsfølger, som forudsætter videregivelse af oplysninger om strafbart forhold til særligt private uden domfældtes samtykke.

6

Øget opmærksomhed på Danmarks øvrige internationale forpligtelser

Justitia anbefaler at opmærksomheden på Danmarks internationale forpligtelser øges i lovgivningsprocessen,

Justitia anbefaler at det tilstræbes, at al lovgivning med sikkerhed er inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser.

7

Øget inddragelse af Straffelovrådet

Justitia anbefaler at Straffelovrådet i højere grad inddrages i lovgivningsarbejde, som vedrører fastsættelse af retsfølger af strafbare forhold. Det gælder især, når regeringen ønsker at indføre nye sanktionsformer som for eksempel henvisning til Ungdomskriminalitetsnævnet eller nye former for opholds- og kontaktforbud, eller at fravige principper, som tidligere er fulgt i lovgivningen.

Indledning

Når en person, som er over den kriminelle lavalder¹, findes skyldig i at have begået et strafbart forhold, skal der i forlængelse heraf træffes bestemmelse om, hvordan dette skal straffes².

De almindelige straffe i Danmark er fængsel og bøde³.

Bøder efter straffeloven fastsættes som dagbøder⁴, mens andre bøder som udgangspunkt fastsættes som sumbøder. Bøder kan være på få hundrede kroner eller på flere millioner kroner alt afhængig af forbrydelsens art og grovhed.

Fængsel idømmes på livstid eller på tid. En tidsbestemt fængselsstraf kan ikke være under 7 dage eller over 16 år. I særlige tilfælde kan der dog idømmes fængsel på tid i 20 år⁵.

En fængselsstraf kan være ubetinget eller betinget. En betinget fængselsstraf skal ikke afsones, hvis den dømte overholder de vilkår, som er fastsat i dommen⁶.

Det vil altid være et vilkår i en betinget dom, at den dømte ikke begår ny kriminalitet i den prøvetid, der er fastsat i dommen⁷. Andre vilkår kan være for eksempel, at den dømte skal udføre samfundstjeneste i et bestemt antal timer, eller at den dømte skal gå i misbrugsbehandling, men der kan også fastsættes vilkår om, at den dømte skal efterkomme afgørelser fra Kriminalforsorgen, kommunen eller Ungdomskriminalitetsnævnet om forskellige forhold⁸.

Retten kan også i medfør af straffeloven⁹ træffe afgørelse om, at den dømte skal frakendes retten til at arbejde med børn eller til at arbejde som for eksempel taxichauffør, dørmand, læge eller advokat. Endvidere kan retten træffe afgørelse om, at en dømt person ikke må færdes eller opholde sig i et eller flere nærmere afgrænsede områder eller kontakte bestemte personer¹⁰.

I medfør af andre love kan retten under straffesagen endvidere træffe afgørelse om for eksempel frakendelse af kørekort, udvisning eller fortabelse af dansk indfødsret (statsborgerskab).

¹ Det vil sige over 15 år, jf. [straffelovens § 15](#)

² Personer, der på gerningstidspunktet var utilregnelige på grund af sindssygdom eller tilstande, der må ligestilles hermed, straffes ikke. I stedet kan der under straffesagen træffes afgørelse om, at den dømte skal undergive sig en anden foranstaltning, for eksempel ambulantly psykiatrisk behandling eller psykiatrisk behandling under indlæggelse. Også hvis den dømte er mentalt retarderet eller har svækkede psykiske funktioner, kan det under straffesagen bestemmes, at den dømte skal undergive sig en anden foranstaltning end straf. I helt særlige tilfælde kan det desuden komme på tale at dømme en person til forvaring i stedet for fængsel. Se nærmere straffelovens § 16 og §§ 68-70.

³ Straffeloven § 31

⁴ Straffeloven § 51

⁵ Straffeloven § 33

⁶ Der kan også afsiges delvist betinget dom, hvorefter en del af fængselsstraffen skal afsones, og en anden del ikke skal afsones, hvis den dømte overholder de vilkår, som er fastsat i dommen, jf. straffelovens § 58

⁷ Straffeloven § 56

⁸ Straffeloven § 62 og § 57

⁹ Straffeloven § 79

¹⁰ Straffeloven § 79 a og b

At begå en strafbar handling kan imidlertid også have andre følger, som retten ikke skal tage stilling til under straffesagen, men som også er lovfæstede.

Som eksempel på denne type af følger kan nævnes, at den dømte og eventuelt også den dømtes familie sættes ud af den lejlighed¹¹, hvor den dømte bor, at den dømte mister forældremyndigheden over eller retten til samvær med sine børn¹², eller at den dømtes ret til sociale ydelser begrænses i en periode efter dommen¹³.

Hurwitz benævner under et retsfølger, som ikke har karakter af almindelig straf (fængsel og bøde), som "accessoriske retsfølger"¹⁴¹⁵ og anfører videre, at det ved anvendelsen heraf ofte vil være naturligt, at "hovedstraffen" fastsættes under hensyn til det indgreb, som den accessoriske retsfølge udgør. Det følger da også af straffeloven,¹⁶ at retten, når den fastsætter en straf, kan tage hensyn til, om sagen får andre følger for den dømte. Det siger imidlertid sig selv, at en sådan hensyntagen forudsætter, at retten under straffesagen får kendskab til for eksempel, at den dømte som følge af sagen vil blive sat ud af sin lejlighed eller miste forældremyndigheden over sit barn. Det vil langt fra altid være tilfældet. For eksempel kan retten ikke tage hensyn til udfaldet af en sag om forældremyndighed, som først anlægges efter straffesagens afslutning.

I de seneste 10 år er der vedtaget flere love, som giver nye og anderledes muligheder for at pålægge dømte personer andre følger af strafbare forhold end almindelig straf (fængsel og bøde), herunder også følger, som har betydning for den dømte efter, at den almindelige straf er udstået.

Særligt i de tilfælde, hvor sådanne følger ikke fastsættes af retten under straffesagen, kan dette siges at ramme mere tilfældigt. Desuden får sådanne følger mindre opmærksomhed i den offentlige debat om, hvorvidt vi som samfund straffer retfærdigt.

Straffelovrådet skriver i "Betænkning 1531 om strafudmåling – samspillet mellem lovgiver og domstole" fra 2012¹⁷:

"Efter Straffelovrådets opfattelse er der store fordele forbundet med et højt informationsniveau vedrørende, hvad straffniveauet faktisk er for forskellige forbrydelser.

Et højt informationsniveau om straffniveauet bidrager til en ensartet retspraksis, dvs. til, at lovovertrædere, der under sammenlignelige omstændigheder har begået forbrydelser af lignende grovhed, behandles ens. Et højt informationsniveau vil således

¹¹ Lejeloven § 182, stk. 1, nr. 10, og almenlejeloven § 90, stk. 1, nr. 10

¹² Forældreansvarsloven § 4 a

¹³ Lov om social pension § 46 d og § 46 f, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. § 45 d og 45 f, arbejdsløshedsforsikringslovens § 87 a og § 87 b, barselslovens § 49 b og 49 c, sygedagpengelovens § 71 b og 71 c, lov om fleksydelse § 22 a og § 22 b og lov om aktiv socialpolitik § 10 f og § 10 h

¹⁴ Stephan Hurwitz: Den danske kriminalret, 4. reviderede udg. v. Knud Waaben, Gads Forlag, 1971, s. 36

¹⁵ Se tillige Jørn Vestergaard: Strafferetlige sanktioner, 2. udgave, Gjellerup, 2017, s. 7 samt s. 113 ff og Henning Fuglsang Sørensen: Straffen, Karnov Group, 2021, s. 75 ff og s. 117 ff

¹⁶ Straffeloven § 82 og § 83

¹⁷ [Betænkning 1531/2012 om Strafudmåling – samspillet mellem lovgiver og domstole](#)

kunne være med til at styrke borgernes retssikkerhed, herunder i form af bedre muligheder for at forudsige, hvilken straf der kan forventes i en konkret sag.

Et højt informationsniveau om straffniveauet bidrager til, at domstolenes beslutninger om principielle ændringer i straffniveauet kan træffes på et oplyst grundlag.

Et højt informationsniveau om straffniveauet bidrager endvidere til, at lovgivningsmagtens beslutninger om ændringer i straffniveauet ligeledes kan træffes på et oplyst grundlag.

Endelig og ikke mindst bidrager et højt informationsniveau om straffniveauet til, at den politiske og offentlige debat om straffniveauet kan bygge på fakta frem for på gisninger og myter.”

Justitia har på den baggrund fundet anledning til at se nærmere på nogle af de love om følger af strafbare handlinger, som er vedtaget inden for de sidste 10 år, og som giver mulighed for at pålægge dømte personer eller i visse tilfælde endda deres familie, følger af strafbare forhold, der ikke kan klassificeres som straf i klassisk forstand.

Det skal understreges, at Justitias gennemgang ikke er udtømmende, og at der således også i anden lovgivning, end den som gennemgås her, kan være mulighed for at pålægge dømte personer eller deres familier andre følger af strafbare forhold end straf.

Straffelovens § 78, stk. 1, og det skarpe adækvanskriterium

Straffelovens § 78, stk. 1, har følgende ordlyd:

“§ 78. Strafbart forhold medfører ikke tab af borgerlige rettigheder, herunder ret til virksomhed i henhold til almindeligt næringsbrev eller sønæringsbevis.”

Bestemmelsen er indsat i straffeloven i 1951¹⁸ på grundlag af en betænkning afgivet af straffelovskommissionen¹⁹.

Straffelovskommissionen skriver i betænkningen blandt andet²⁰:

“Konklusionen bliver, at lovgivningen må afskaffe vandelskrav for udøvelsen af borgerlige rettigheder og blot inden for et begrænset område hjemle udelukkelse fra en rettighed, når der som følge af et strafbart forhold er grund til at befrygte en nærliggende fare for misbrug, eller når iøvrigt overbevisende grunde fører til en vandelsregel i speciallovgivningen”

I bemærkningerne til det udkast til bestemmelsen, som er indeholdt i betænkningen, er det endvidere anført²¹, at:

“Kommissionen tillægger det stor betydning, at revisionslovens grundtanke, som betyder et afgørende brud med hidtil gældende ret, udtales i straffeloven. Gennemførelsen af en sådan regel må ses som udtryk for, at lovgivningsmagten principielt har taget afstand fra rettighedsfortabelse som følge af strafbart forhold. Det må være en naturlig følge heraf, at der under alle omstændigheder ikke i fremtidige særlove indføres bestemmelser, der er i strid med dette grundsynspunkt, uden forudgående forhandling mellem vedkommende fagministerium og justitsministeriet.

...

Den foreslåede udtalelse vil, med forbehold af valgret²² og valgbarhed, efter kommissionens forslag dække alle almindelige borgerlige rettigheder som næringsbrev og sønæringsbevis, ret til at opnå invalide- og aldersrente, ret til at gøre militærtjeneste, opnå jagttegn, førerbevis etc.

¹⁸ [Lov nr. 286 af 18. juni 1951 om ændring af reglerne om fortabelse af rettigheder som følge af straf](#)

¹⁹ [Betænkning angående fortabelse af rettigheder som følge af straf afgivet af Straffelovskommissionen, 1950](#)

²⁰ S. 16

²¹ S. 25

²² Valgretsbestemmelserne fremgik til dels af grundloven og en ændring heraf forudsatte derfor en ændring af grundloven. Denne blev gennemført i 1953.

...

Som omtalt i indledningen har kommissionen valgt at formulere vandelskravet som et skarpt adækvanskriterium, der ikke lader plads åben for betragtninger over fornøden agtelse og tillid, hvis ingen fare for misbrug kan befrygtes. — Ordene „såfremt det udviste forhold begrundes“ indeholder en forudsætning både med hensyn til forholdets karakter og tidspunktet for dets begåelse.”

Det skarpe adækvanskriterium, der er båret af hensynet til resocialisering af lovovertrædere, kan også formuleres som et krav om, at andre retsfølger end almindelig straf (fængsel og bøde) alene bør have til formål at undgå en nærliggende fare for misbrug.

I betragtning af, at straffelovens § 78 ikke er ændret siden 1951²³, er det bemærkelsesværdigt, at man bortset fra i forbindelse med ændringen af straffelovens § 236 i 2013 ikke har forholdt sig til bestemmelsen eller det princip, som bestemmelsen er udtryk for, i forarbejderne til de nyere bestemmelser om andre følger af strafbare handlinger end almindelig straf (fængsel og bøde), som denne rapport beskriver.

Hvis man ønsker at gøre op med dette princip, bør det være bevidst og ske på baggrund af grundige overvejelser om de forhold, som taler henholdsvis for og imod at forlade dette princip.

Også på den baggrund er der grund til at se nærmere på de seneste 10 års lovgivning om andre følger af strafbare forhold end almindelig straf (fængsel og bøde).

²³ Se om den historiske udvikling med hensyn til æresstraffe og rettighedstab samt om straffelovens §§ 78-79 Knud Waaben: Strafferettens almindelige del II, sanktionslæren, 4. udg., Thomson - Gadjura, 1999, s. 135 ff

Eksempler på andre retsfølger end almindelig straf (fængsel og bøde), som er indført i 2013 eller senere

Henvisning til Ungdomskriminalitetsnævnet

Beskrivelse af ordningen

Ungdomskriminalitetsnævnet²⁴ behandler sager vedrørende 10-17-årige børn og unge. I denne rapport behandles imidlertid kun de retssikkerhedsmæssige spørgsmål, som kan opstå i forbindelse med henvisning til Ungdomskriminalitetsnævnet af sager vedrørende 15-17-årige, det vil sige personer over den kriminelle lavalder²⁵.

15-17-årige kan henvises til Ungdomskriminalitetsnævnet både i forbindelse med en betinget dom og i forbindelse med en dom om ubetinget fængsel. Det følger af lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet og forslaget²⁶ til loven, at henvisning som udgangspunkt skal ske, når en 15-17-årig idømmes en betinget eller ubetinget fængselsstraf for overtrædelse af bestemmelser omfattet af straffelovens kapitel 25 om "forbrydelser mod liv og legeme", kapitel 26 om "forbrydelser mod den personlige frihed", straffelovens § 119 og § 119 b om vold, chikane m.v. mod offentligt ansatte, § 123 om vidnetrusler, § 180 om brandstiftelse, § 216-225 om seksualforbrydelser, § 266 om trusler, § 281 om afpresning og § 288 om røveri. Henvisning skal desuden som udgangspunkt ske, når en 15-17-årig idømmes en betinget eller ubetinget fængselsstraf for anden alvorlig kriminalitet ved overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, våbenloven eller knivloven, og den unge samtidig vurderes at være i særlig risiko for at begå yderligere kriminalitet. Hvis der på tidspunktet for afsigelse af dom om en betinget fængselsstraf, prøveløsladelse eller løsladelse er mindre end tre måneder til, at den dømte fylder 18 år, skal henvisning dog ikke ske.

Ungdomskriminalitetsnævnet kan pålægge såkaldte straksreaktioner²⁷, som kan bestå i at bidrage til at genoprette skader, den unge har forvoldt, eller deltage i andre aktiviteter med genoprettende formål, herunder udføre samfundsnyttigt arbejde. Desuden kan Ungdomskriminalitetsnævnet fastsætte såkaldte forbedringsforløb. Forbedringsforløbene fastsættes som en handleplan med en varighed af op til to år²⁸. Handleplanen skal angive en eller flere konkrete foranstaltninger for den unge, som vurderes egnede i forhold til vedkommendes problemer og behov. Det kan som led i handleplanen bestemmes, at den unge skal være hjemme på bestemte tidspunkter, tage ophold i en ungdomsklub, på et uddannelsessted el.lign., modtage praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet, familiebehandling eller behandling af sine problemer, tage døgnophold eller indgå i en aflastningsordning efter reglerne i serviceloven, have udpeget en fast kontaktperson, have formidlet praktiktillbud eller modtage anden hjælp, der har til formål at yde rådgivning, behandling og praktisk

²⁴ [Jf. lov nr. 1705 af 27. december 2018 om bekæmpelse af ungdomskriminalitet](#)

²⁵ For så vidt angår Ungdomskriminalitetsnævnets behandling af sager vedrørende 10-14-årige henvises til Justitias [høringssvar](#) i forbindelse med oprettelsen af Ungdomskriminalitetsnævnet og den [efterfølgende ændring](#) af lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet samt til [Justitia, Red Barnet og Børn Vilkårs rapport fra maj 2023 om børns og unges retssikkerhed i Ungdomskriminalitetsnævnet](#).

²⁶ [L 84, fremsat den 28. oktober 2018 af justitsministeren](#)

²⁷ Jf. lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 12.

²⁸ For 10-14-årige dog op til 4 år, jf. lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 13.

pædagogisk støtte. Endvidere kan Ungdomskriminalitetsnævnet træffe afgørelse om, at en ung skal anbringes uden for hjemmet.

Lovgivningsarbejdet

Ungdomskriminalitetsnævnet blev oprettet den 1. januar 2019. Oprettelsen, skete på baggrund af en politisk aftale²⁹, der blev indgået i forlængelse af et regeringsudspil³⁰. Ifølge regeringsudspillet havde kriminaliteten blandt udspillets målgruppe – de 10-17-årige – gennem en længere årrække været faldende, og formålet med oprettelsen var at sikre, at der så tidligt som muligt bliver sat ind over for børn og unge, som er på vej ind i en kriminel løbebane.

I forbindelse med høringen³¹ over et udkast til lovforslaget udtalte Justitia, blandt andet, at de 15-17-årige inden nævnsbehandlingen er dømt under en straffesag i forbindelse med hvilken, der også kan være truffet afgørelse om forebyggende tiltag og dermed bør være gjort endeligt op med de strafferetlige tiltag i anledning af sagen. Justitia udtalte videre, at retsgarantierne i forbindelse med en afgørelse om anbringelse uden for hjemmet truffet af Ungdomskriminalitetsnævnet er ringere end i forbindelse med en afgørelse truffet af et af de kommunale børne- og ungeudvalg. Landsforeningen af Forsvarsadvokater bemærkede, at Ungdomskriminalitetsnævnet har en betydelig pønål funktion, og at det derfor er retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at ansatte i politiet skal fungere som medlemmer af nævnet. Det må antages, at de ansatte i politiet, som vil blive udpeget som medlemmer af nævnet, i vid udstrækning vil være tilknyttet politiets forebyggende SSP-arbejde³². Det indebærer risiko for ødelæggelse af den tillid, som er oparbejdet mellem en kriminalitetstruet ung og SSP-medarbejderen. Advokatrådet tilsluttede sig bemærkningerne om nævnets sammensætning fra Landsforeningen af Forsvarsadvokater og bemærkede yderligere, at der også burde udpeges en advokat som medlem af Ungdomskriminalitetsnævnet.

Børne- og kulturchefforeningen og Dansk Socialrådgiverforening anførte blandt andet, at ungdomskriminaliteten gennem en årrække havde været faldende, og at foreningerne var bekymrede for, om lovforslaget ville understøtte målsætningen om, at alle børn og unge skal bringes ud af kriminalitet og tilbage i fællesskabet. KL udtalte, at der med lovforslaget blev etableret et parallelt system, hvor Ungdomskriminalitetsnævnet skal træffe afgørelse på en række områder, som hidtil har henhørt under kommunerne. Børnerådet fandt på tilsvarende vis oprettelsen af en ungekriminalforsorg bekymrende og bemærkede tillige med en række andre organisationer, at det bør være kommunerne, som varetager tilsynet og sikrer børns trivsel og udvikling. Børnerådet fandt det endvidere stigmatiserende, at 15-17-årige efter at have udstået deres straf skal møde i Ungdomskriminalitetsnævnet, og at der i den forbindelse kan træffes afgørelse om, at den unge skal fremstilles for nævnet med bistand fra politiet. Børns Vilkår fandt det bekymrende, at politiet indgår i så mange roller omkring og i

²⁹ [Aftale om en reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet](#)

³⁰ [Alle handlinger har konsekvenser](#)

³¹ [Høringssvar del 1](#) [høringssvar del 2](#)

³² Samarbejdet mellem skole, socialforvaltning og politi i de enkelte kommuner.

nævnet³³. Det kriminalpræventive råd og BUPL udtalte blandt andet, at pålæg af en straksreaktion i form af samfundsnyttigt arbejde kan forveksles med straf.

Datatilsynet noterede sig, at lovudkastets bestemmelser om politiets, anklagemyndighedens og kriminalforsorgens adgang til udveksling af personoplysninger efter Justitsministeriets opfattelse var udtryk for en national særregel i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningen.

De kritiske høringssvar gav ikke anledning til væsentlige ændringer af lovforslaget³⁴, men alene til nogle få ændringer af lovteksten og præciseringer af bemærkningerne til loven. Blandt andet blev det under henvisning til FN's børnekonvention i formålsbestemmelsen i § 1 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet tilføjet, at Ungdomskriminalitetsnævnets indsatser skal fastlægges og gennemføres for barnets eller den unges bedste, være helhedsorienterede, bygge på barnets eller den unges egne ressourcer og tilrettelægges på baggrund af en konkret vurdering af barnets eller den unges og familiens forhold. Der blev endvidere indføjet en bestemmelse om, at Ungdomskriminalitetsnævnet i sager om anbringelse uden for hjemmet af 15-17-årige skal bistås af en børnesagkyndig, som dog ikke har stemmeret i nævnet.

Opfølgning og statistiske oplysninger

Justitsministeriet har den 10. maj 2023 offentliggjort rapporten "Effektmåling med fokus på recidiv. En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet"³⁵, som er udarbejdet af Justitsministeriets Forskningskontor. Af rapporten fremgår det blandt andet, at der ikke kan dokumenteres en kriminalpræventiv effekt over for 15-17-årige på baggrund af den undersøgelse som ligger til grund for rapporten.

Sager vedrørende 15-17-årige i Ungdomskriminalitetsnævnet i 2021³⁶

	2021
Henviste sager	540
Foranstaltning	402
Ingen foranstaltning	173
Forbedringsforløb i alt	399
Anbringelse på åbent anbringelsessted	146
Anbringelse på delvis lukket døgninstitution	17
Anbringelse på sikret døgninstitution	18

³³ Ved oprettelsen stillede politiet sekretariatsbistand til rådighed for Ungdomskriminalitetsnævnet. Denne opgave er nu overgået til Domstolsstyrelsen

³⁴ [Høringsoversigten med Justitsministeriets bemærkninger](#)

³⁵ [Effektmåling med fokus på recidiv](#)

³⁶ Kilde: [Ungdomskriminalitetsnævnets årsberetning 2021](#). Tallene summer ikke op til 100 procent, dels fordi visse kategorier er udeladt i oversigten, dels fordi der ikke er overensstemmelse mellem antallet af henviste/modtagne sager og afgjorte sager i et givent år

Overvejelser vedrørende ordningen fra Justitia og andre

Justitia udgav i maj 2023 sammen med Red Barnet og Børns Vilkår en rapport om børn og unges retssikkerhed i Ungdomskriminalitetsnævnet³⁷. I rapporten konkluderes det blandt andet, at Ungdomskriminalitetsnævnet medvirker til, at der hurtigt sættes ind i sager, hvor børn og unge er i risiko for at havne i en kriminel løbebane. Før oprettelsen af nævnet var behandlingstiden i kommunerne for denne type sager uforholdsmæssigt lang, og det blev politisk vurderet, at indsatserne for at få barnet eller den unge på ret kurs ikke blev iværksat hurtigt nok. Det anføres videre i rapporten, at der endnu ikke foreligger tilstrækkelig viden til at vurdere, om målet om, at børn og unge hjælpes ud af kriminalitet, faktisk opnås med nævnsprocessen, og det anbefales blandt andet, at muligheden for at klage over Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser øges, således at der skabes parallelitet mellem klagereglerne i serviceloven og lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. Endvidere anbefales det at skærpe kravene til sagernes oplysning og inddragelsen af barnet eller den unge samt at skabe mulighed for, at Ungdomskriminalitetsnævnets møder afholdes i neutrale og børne/ungevenlige lokaler.

Det fremgår af rapporten, at de 15-17-årige kan opleve nævnets afgørelse om et forbedringsforløb som en form for dobbeltstraf.

En kommunal sagsbehandler har således til brug for rapporten om børn og unges retssikkerhed i Ungdomskriminalitetsnævnet udtalt: "Hvis man først er over 15 år og får en dom, og så skal man efterfølgende have et forbedringsforløb eller en straksreaktion i Ungdomskriminalitetsnævnet. Det har de ret svært ved at forstå. Der siger de, at det er en dobbeltstraf."

I tråd hermed har advokat Erbil Kaya til brug for nærværende rapport oplyst, at der ikke er nogen tvivl om, at en stor del af de af hans klienter, som henvises til Ungdomskriminalitetsnævnet, opfatter henvisningen som en ekstra straf og er forundrede over, at de skal i retten igen, idet de opfatter mødet i Ungdomskriminalitetsnævnet som et retsmøde.

I samme retning har en ung, som er interviewet til brug for rapporten om børn og unges retssikkerhed i Ungdomskriminalitetsnævnet udtalt, at mødet i nævnet nærmest var som om, han skulle i retten.³⁷

³⁷ [Børn og unges retssikkerhed i Ungdomskriminalitetsnævnet](#)

³⁸ S. 64, øverst

Vilkår om godkendelse af økonomiske dispositioner

Beskrivelse af ordningen

Med virkning fra den 1. juli 2022 blev der i straffeloven³⁹ desuden indført mulighed for, at retten i en betinget dom kan fastsætte vilkår om, at den dømte skal opnå Kriminalforsorgens godkendelse af økonomiske dispositioner, der overstiger en beløbsgrænse fastsat af retten, og rette sig efter Kriminalforsorgens bestemmelser om at anvende indtægter og formue til at indfri gæld til det offentlige. Det er en betingelse for fastsættelsen af vilkår som beskrevet, at den dømte på gerningstidspunktet var mellem 18 og 25 år, og at dommen vedrører overtrædelse straffelovens § 119, § 119 a og § 119 b om vold, chikane m.v. mod offentligt ansatte, § 123 om vidnetrusler, § 134 a om deltagelse i slagsmål, § 244, stk. 1, om simpel vold, § 252, stk. 1, om fareforvoldelse, § 260, stk. 1, om ulovlig tvang, § 266 om trusler, § 291 om hærværk eller overtrædelse af lov om euforiserende stoffer ved salg eller overdragelse med henblik på senere salg. Vilkåret ophører automatisk et år efter endelig dom.

Efter bestemmelsens forarbejder⁴⁰ er ordningen med godkendelse af økonomiske dispositioner tænkt som et resocialiserende og kriminalitetsforebyggende element med det formål at støtte den dømte i at leve på en økonomisk ansvarlig og hensigtsmæssig måde og dermed hjælpe vedkommende til at fravælge et liv med kriminalitet. Det forudsættes i forarbejderne, at der i alle tilfælde, hvor den aldersmæssige betingelse er opfyldt, som det klare udgangspunkt og uden hensyn til den dømtes økonomiske forhold, eller om der er foretaget en personundersøgelse⁴¹, skal fastsættes et særvilkår om økonomisk kontrol.

Lovgivningsarbejdet

Straffeloven, der oprindeligt er fra 1930, har altid indeholdt mulighed for at fastsætte vilkår af forskellig art i forbindelse med en betinget dom. Ved en lovændring i 1961⁴² blev der i straffelovens § 57 indføjet eksempler på sådanne vilkår. Blandt de nævnte eksempler er, at den dømte skal rette sig efter tilsynsmyndighedens bestemmelser om indskrænkninger i rådigheden over indtægter og formue og om opfyldelse af økonomiske forpligtelser. Ifølge ændringslovens forarbejder⁴³ var et sådant vilkår blevet anvendt én gang i 1958.

I forbindelse med den offentlige høring⁴⁴ over et udkast til lovforslaget udtalte Det Kriminalpræventive Råd sig kritisk, idet rådet anførte blandt andet, at kontrol og mistillid kan have en negativ effekt og anspore den unge til at omgå kontrollen, for eksempel ved at stifte kontant gæld til forkerte personer. Organisationen Hjælp voldsofre var af samme opfattelse, mens SSP Samrådet anførte, at sanktionen burde målrettes unge, hvis økonomiske situation har været drivkraften for den kriminelle adfærd. Institut for Menneskerettigheder bemærkede, at straffeloven allerede indeholdt mulighed

³⁹ [Straffeloven § 57 a](#)

⁴⁰ [Lovforslag nr. 162 af 6. april 2022](#)

⁴¹ Af retsplejelovens § 808 fremgår det, at der under en straffesag skal tilvejebringes de oplysninger om tiltaltes personlige forhold, som må antages at være af betydning for fastsættelsen af straffen.

⁴² [Lov nr. 163 af 31. maj 1961](#)

⁴³ [Forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. Folketingstidende 1960-61, 2. samling, tillæg A, sp. 545](#)

⁴⁴ [Høringssvar](#)

for at pålægge en dømt person at følge Kriminalforsorgens anvisninger i økonomisk henseende⁴⁵ og videre, at et vilkår som det angivne må anses for at udgøre en begrænsning i den dømtes ret til ejendom efter artikel 1 i 1. Tillægsprotokol til EMRK og et indgreb i retten til respekt for privatlivet efter artikel 8 i EMRK, hvorfor der må stilles krav om, at et sådant vilkår ikke fastsættes medmindre, der i hver enkelt tilfælde er foretaget en konkret vurdering af, om vilkåret vil være relevant og hensigtsmæssigt. Landsforeningen af Forsvarsadvokater anførte i sit høringssvar, at der ikke var nogen sammenhæng mellem de kriminalitetsformer, som var omfattet af bestemmelsen, og den foreslåede sanktion.

Fra Det Kriminalpræventive Råds høringssvar af 23. marts 2022:

"... kontrol og mistillid kan have en negativ effekt og anspore den unge til at omgå kontrollen, fx ved at stifte kontant gæld til forkerte personer. Dermed er der risiko for, at de økonomiske problemer forværres, og at de gode intentioner får den modsatte effekt."

Fra Institut for Menneskerettigheders høringssvar af 23. marts 2022:

"Instituttet finder det problematisk, at den dømte som det klare udgangspunkt skal underlægges økonomisk kontrol, da ordningen derved medfører en generel formodning for, at den dømtes rettigheder begrænses, uden at dette vurderes at være påkrævet for at undgå recidiv.

Instituttet for Menneskerettigheder anbefaler, at særvilkår om økonomisk kontrol ikke som udgangspunkt fastsættes, men at domstolene kan fastsætte vilkåret ud fra en konkret vurdering af, om det vil være hensigtsmæssigt."

Fra Landsforeningen af Forsvarsadvokaters høringssvar af 23. marts 2022:

"Landsforeningen finder det meget betænkeligt at indføre en adgang til fastsættelse af økonomiske kontrolfaciliteter overfor unge der idømmes betingede sanktioner for de i den foreslåede § 57 a opregnede forseelser.

De opregnede forseelser ses (måske med § 291 og lov om euf. som begrænsede undtagelser) ingen sammenhæng at have med ansvarlig økonomisk adfærd, hvorfor der på ingen måde forekommer at være en for hverken den dømte eller omverdenen forståelig sammenhæng imellem forseelsen og sanktionen."

De kritiske høringssvar førte ikke til væsentlige ændringer af lovforslaget. Med hensyn til Institut for Menneskerettigheders bemærkning, anførte Justitsministeriet⁴⁶, at den foreslåede ordning, hvorefter

⁴⁵ Jf. straffeloven § 57, nr. 7

⁴⁶ [Høringsoversigt med Justitsministeriets kommentarer](#)

domstolene har mulighed for undtagelsesvis ikke at fastsætte vilkår om økonomisk kontrol, på tilstrækkelig vis sikrer, at særvilkåret om økonomisk kontrol idømmes på baggrund af en konkret vurdering⁴⁷.

Af de almindelige bemærkninger til lovforslaget⁴⁸ fremgår blandt andet, at det ikke forud for høringsen over udkastet havde været muligt for Rigsadvokaten og Kriminalforsorgen at identificere sager fra de seneste fem år, hvor den allerede eksisterende mulighed for i forbindelse med en betinget dom at fastsætte et særvilkår om økonomisk administration var benyttet, og at Kriminalforsorgen med stor sandsynlighed inden for en længere årrække ikke havde behandlet sager, hvor domstolene havde fastsat dette særvilkår.

I besvarelsen af et spørgsmål fra Retsudvalget⁴⁹ om, hvilken evidens, der forelå for, at et særvilkår om økonomisk kriminalitet virker kriminalitetsforebyggende, oplyste justitsministeren uden at referere til nogen specifikke undersøgelser, at det vides fra undersøgelser, at svære økonomiske vilkår kan bidrage til at øge risikoen for, at nogle personer begår kriminalitet. Justitsministeren oplyste videre, at ministeren var åben for at "bidrage til den faglige evidens" vedrørende den tilsigtede kriminalitetsforebyggende virkning.

Statistiske oplysninger

Kriminalforsorgen har ved brev af 10. maj 2023 oplyst, at Kriminalforsorgen i perioden 1. juli 2022 – 1. april 2023 har registreret to sager om udmøntning af tilsyn med overholdelse af økonomiske vilkår efter straffelovens § 57 a.

Overvejelser vedrørende ordningen fra Justitia og andre

Justitia er enig med en række af de hørte organisationer og myndigheder i, at det er vanskeligt at se sammenhængen mellem de lovovertrædelser, som er omfattet af bestemmelsen, og behovet for at fastsætte vilkår om godkendelse af økonomiske dispositioner uden konkret begrundelse. Ligeledes er Justitia enig i, at et sådant vilkår kan være hæmmende for resocialisering, idet den kan give domfældte et incitament til at optage gæld på det "grå marked".

Lovgivningen forekommer på den baggrund uigennemtænkt og må karakteriseres som ren symbollovgivning⁵⁰. Da straffelovens § 57 allerede indeholdt hjemmel til at fastsætte vilkår om indskrænkninger i rådigheden over indtægter og formue og om opfyldelse af økonomiske forpligtelser i de tilfælde, hvor der konkret er behov for det, må lovgivningen også betegnes som overflødig. Den omstændighed, at den eksisterende hjemmel ikke blev brugt, kan efter Justitias opfattelse ikke føre til en anden vurdering, men understreger tværtimod, at den nye bestemmelse om vilkår om godkendelse af økonomiske dispositioner er overflødig.

⁴⁷ Lovændringen er tillige omtalt i Justitias statusrapport [Retssikkerhed 2022](#).

⁴⁸ Pkt. 3.5.1

⁴⁹ [Besvarelse af spørgsmål 5 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende L 162/2021-22](#)

⁵⁰ Dette understreges af, at et vilkår i henhold til straffelovens § 57 a automatisk ophører et år efter endelig dom, mens den tidsmæssige udstrækning af vilkår efter straffelovens § 57 fastsættes efter en konkret vurdering.

Opholds- og kontaktforbud

Opholdsforbud m.v. til personer, som er dømt for seksualforbrydelser

Beskrivelse af ordningen

Efter straffelovens § 236⁵¹ har det siden 1930'erne været muligt som led i en straffesag at give personer, som blev dømt for visse seksualforbrydelser, pålæg om ikke at indfinde sig bestemte steder eller om ikke at lade børn under 18 år tage ophold hos sig samt begrænse dømte personers adgang til at tage ophold hos eller besøge personer, hos hvem der opholder sig børn under 18 år. Forbud efter straffelovens § 236 omfatter ikke kontakt, ophold eller færden, som af særlige grunde må anses for beføjet.

Lovgivningsarbejdet

På anbefaling af Straffelovrådet blev bestemmelsen i 2013 væsentligt revideret. Straffelovrådet anførte i den betænkning⁵², som lå til grund for ændringen, blandt andet, at formålet med et pålæg efter straffelovens § 236 vil være at søge at forebygge, at en person, der dømmes for seksuel krænkelse af navnlig et barn, på ny begår et seksuelt overgreb. I overensstemmelse hermed og i lyset af, at der efter omstændighederne kan være tale om et betydeligt indgreb i forhold til en dømt person, som har udstået sin straf, bør et pålæg efter bestemmelsen forudsætte, at det efter karakteren af den begåede kriminalitet sammenholdt med oplysningerne om den dømtes personlige forhold og omstændighederne i øvrigt må antages, at der foreligger en konkret risiko for, at den dømte vil begå ny, ligeartet kriminalitet, og at et pålæg konkret vil være egnet til at imødegå denne risiko.

Desuden anførte Straffelovrådet, at der bør gås frem efter reglerne i lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, hvis den forurettede eller dennes nærmeste ønsker beskyttelse mod at blive kontaktet, herunder opsøgt, af en person, som er dømt for seksualforbrydelser.

Endelig anførte Straffelovrådet, at frakendelse af retten til for eksempel at have børn i pleje eller tilbyde privat børnepasning bør ske efter straffelovens § 79, mens begrænsning af en dømt persons kontakt med egne børn bør ske efter den sociale lovgivning. For så vidt angår stedbørn, børns besøg hos den dømte og kontakt til børn via internettet, bør der imidlertid være mulighed for, at retten i forbindelse med straffesagen kan give begrænsende pålæg til den dømte.

⁵¹ [Straffeloven § 236](#)

⁵² Betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser, [bd. 1](#) og [bd. 2](#) (kapitel 24, afsnit 4)

Straffelovrådet anbefalede desuden, at reglerne om den tidsmæssige udstrækning af pålæg efter straffelovens § 236 blev ændret således, at de svarede til reglerne herom i straffelovens § 78 og § 79⁵³.

Justitsministeriet tilsluttede sig det, som Straffelovrådet havde anført, i bemærkningerne til det lovforslag⁵⁴ fra 2013, hvorved moderniseringen blev gennemført, og straffeloven blev herefter ændret i overensstemmelse med Straffelovrådets anbefalinger. Det indebærer blandt andet, at en tidligere del af bestemmelsen, hvorefter der kunne nedlægges forbud mod at færdes på bestemte typer af steder udgik, idet Straffelovrådet fandt, at en sådan ordning ville forudsætte videregivelse af oplysninger, der af hensyn til persondatabeskyttelsen ville nødvendiggøre en forholdsvis omfattende retlig regulering.

Hovedpointer i Straffelovrådets anbefalinger fra 2013 vedrørende opholdsforbud m.v. til personer, som er dømt for seksualforbrydelser

- Opholdsforbud m.v. er et betydeligt indgreb i forhold til en dømt person, som har udstået sin straf.
- Opholdsforbud m.v. bør derfor være konkret egnede til at forebygge nye seksuelle overgreb.
- Der bør ligeledes kun nedlægges opholdsforbud m.v., når der er en konkret risiko for nye seksuelle overgreb.
- Opholdsforbud m.v. efter straffelovens § 236 bør ikke anvendes, når der kan gås frem efter reglerne om rettighedsfrakendelse i straffelovens § 78 eller § 79 og/eller reglerne om tilhold m.v. i lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning.
- Forbud mod at færdes på bestemte typer af steder forudsætter videregivelse af oplysninger af en sådan karakter, at det nødvendiggør en forholdsvis omfattende retlig regulering.

Straffelovrådets betænkning, som indeholdt et lovudkast, der var i overensstemmelse med Straffelovrådets anbefalinger, blev sendt i offentlig høring, hvilket ikke gav anledning til bemærkninger vedrørende straffelovens § 236⁵⁵. Justitsministeriets lovforslag blev derimod ikke sendt i offentlig høring inden fremsættelsen.

Ændringen af reglerne i 2019

Allerede i 2019 blev reglerne i straffelovens § 236 imidlertid skærpet⁵⁶, idet rækkevidden af og adgangen til at meddele forbud blev udvidet, ligesom det blev udgangspunktet, at pålæg efter bestemmelsen skal gives uden tidsbegrænsning. Desuden blev der indført regler om, at politiet skal

⁵³ Straffelovens § 79, stk. 3, lyder sådan: Frakendelsen sker på tid fra 1 til 5 år, regnet fra endelig dom, eller indtil videre, i hvilket tilfælde spørgsmålet om fortsat udelukkelse fra den pågældende virksomhed efter 5 års forløb kan indbringes for retten efter de i § 78, stk. 3, indeholdte regler. Når særlige omstændigheder taler derfor, kan justitsministeren tillade, at indbringelse for retten sker, inden den i 1. pkt. nævnte 5 års frist er forløbet

⁵⁴ [L 141, fremsat den 6. februar 2013 af justitsministeren](#)

⁵⁵ [Høringssvar](#)

⁵⁶ [Lov nr. 1425 af 17. december 2019](#)

føre tilsyn med den dømtes overholdelse af pålæg efter bestemmelsen og om, at politiet som led i tilsynet uden retskendelse kan skaffe sig adgang til den dømtes bolig og andre lokaliteter, som den dømte råder over, og foretage undersøgelse heraf samt foretage undersøgelse af breve og andre papirer og genstande, som den dømte råder over, og medtage disse med henblik på at undersøge deres indhold, hvis det er nødvendigt. Endelig blev strafferammen for overtrædelse af et pålæg hævet fra fængsel indtil 4 måneder til fængsel indtil 2 år.

Ændringen var et af initiativerne i regeringsudspillet "Styrket indsats mod pædofilidømte"⁵⁷. I forbindelse med høringen⁵⁸ over et udkast til lovforslaget udtalte Justitia, at de foreslåede ændringer indebærer så væsentlige indgreb i dømtes frihedsrettigheder og ret til privatliv, at det fortsat burde være udgangspunktet, at forbud m.v. er tidsbestemte. Justitia anbefalede endvidere, at der blev givet mulighed for, at en dømt person efter en periode kan indbringe spørgsmålet om opretholdelse af et forbud for domstolene, og at bestemmelserne om politiets tilsyn udgik af forslaget, idet disse var uproportionale, eller at Folketinget i det mindste årligt monitorerede tilsynet. Endelig anbefalede Justitia, at den foreslåede adgang til videregivelse af oplysninger til private om udstedte forbud udgik.

Østre Landsret udtalte blandt andet, at lovforslagets skærpede bestemmelser i relation til retsvirkningen af et forbud, herunder navnlig den obligatoriske retsfølge om fastsættelsen af et tilsyn, hvor dømte seksualforbrydere som hovedregel på ubestemt tid skal tåle indgreb i boligens ukrænkelighed m.v., vil skulle inddrages ved domstolenes proportionalitetsafvejning af, om der i det hele taget bør fastsættes et forbud. Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Advokatrådet, Retspolitisk Forening og Institut for Menneskerettigheder udtalte sig også kritisk om politiets beføjelser i forbindelse med tilsynet og den foreslåede adgang til videregivelse af oplysninger til private om udstedte forbud. SSP Samrådet, Red Barnet og Hjælp Voldsofre udtalte sig i samme retning, idet SSP Samrådet yderligere anførte, at mange seksuelle overgreb begås af unge mod andre børn og unge, og at det særligt i denne sammenhæng kan være stigmatiserende og medføre risiko for fastholdelse i negativ kriminel adfærd, hvis en ung under 18 år bliver pålagt et opholdsforbud.

Datatilsynet opfordrede i sit høringssvar til, at Justitsministeriet i lovforslaget berørte kravet om dataminimering i retshåndhævelseslovens § 4, stk. 3, særligt i forhold til politiets eventuelle opbevaring af overskudsinformation fra de genstande, politiet kan medtage med henblik på undersøgelse. Endvidere opfordrede Datatilsynet til, at det i lovforslaget blev tydeliggjort, at politiet skal foretage en vurdering af, om en konkret videregivelse af personoplysninger er nødvendig, ligesom det burde præciseres, hvilke oplysninger om en dømt person, politiet kan videregive til private, samt med hvilken hjemmel og på hvilken måde private skal håndtere personoplysninger, de måtte modtage i medfør af lovforslaget.

⁵⁷ [Styrket indsats mod pædofilidømte](#)

⁵⁸ [Høringssvar](#)

De kritiske bemærkninger førte ikke til en egentlig ændring af lovforslaget, men til en række præciseringer af lovteksten og bemærkningerne til lovforslaget, navnlig for så vidt angår spørgsmålet om videregivelse af oplysninger om domfældte til private.

Ændringen af reglerne i 2022

Igen i 2022 blev straffelovens § 236 ændret⁵⁹, idet det som noget nyt blev muligt også at give en person, som dømmes for seksualforbrydelser mod børn, forbud mod at udrejse. Et forbud mod udrejse kan ikke gives tidsubegrænset, men alene på tid fra et til fem år, idet udstrækningen af forbuddet dog forlænges tilsvarende, hvis en domfældt i forbuddets løbetid er frihedsberøvet på grund af et strafbart forhold. Politiet kan under særlige omstændigheder give tilladelse til, at en person, som er pålagt udrejseforbud, kan foretage en specifik rejse.

Ændringen var et af initiativerne i regeringsudspillet "Værn mod voksne, der krænker børn"⁶⁰ i forbindelse med høringen⁶¹ over et udkast til lovforslaget udtalte Advokatrådet blandt andet, at der var tale om et meget indgribende tiltag, der fremstod som en retlig nyskabelse. I det lys savnede Advokatrådet, at man i lovudkastet forholdt sig til eventuelle udenlandske erfaringer og foreneligheden med Danmarks internationale forpligtelser. Landsforeningen af Forsvarsadvokater og Danske Advokater udtalte sig i samme retning, idet Danske Advokater yderligere foreslog at overveje en løsning, hvorefter et udrejseforbud kunne begrænses til at omfatte bestemte lande. Institut for Menneskerettigheder anførte, at et indgreb i bevægelsesfriheden som et udrejseforbud kan være et indgreb i blandt andet retten til familieliv som fastslået i EMRK artikel 8. Institut for Menneskerettigheder anbefalede desuden en udvidet adgang til efter domsafsigelsen at indbringe udrejseforbuddet for domstolene med henblik på vurdering af, om udrejseforbuddet stadig er velbegrundet og proportionalt eller, om domfældtes forhold er så forandrede, at det ikke længere er tilfældet.

De kritiske bemærkninger førte ikke til ændringer af lovforslaget for så vidt angår spørgsmålet om udrejseforbud.

Straffelovens § 236 som affattet ved lov nr. 633 12. juni 2013	Straffelovens § 236 efter lovændringerne i 2019 og 2022
§ 236. Når nogen dømmes efter §§ 216 eller 222, § 223, stk. 2, § 224, stk. 1, § 225, jf. §§ 216 eller 222, § 223, stk. 2, eller § 224, stk. 1, § 228, jf. en af de foregående bestemmelser, § 232 eller § 262 a, stk. 2, kan der ved dommen gives den pågældende forbud mod	§ 236. Når nogen dømmes efter §§ 216 eller 222, § 223, stk. 2, § 224, stk. 1, § 225, jf. §§ 216 eller 222, § 223, stk. 2, eller § 224, stk. 1, § 228, jf. en af de foregående bestemmelser, § 232 eller § 262 a, stk. 2, kan der ved dommen gives den pågældende forbud mod

⁵⁹ [Lov nr. 226 af 15. februar 2022](#)

⁶⁰ "[Værn mod voksne der krænker børn](#)"

⁶¹ [Høringssvar](#)

1) at opholde sig eller færdes i et nærmere afgrænset område i nærheden af gerningsstedet (opholdsforbud),

2) uden politiets tilladelse at lade børn under 18 år tage ophold i sin bolig eller selv tage ophold hos personer, hos hvem der opholder sig børn under 18 år (boligforbud),

3) at modtage besøg af børn under 18 år, der ikke er ledsaget af en voksen (besøgsforbud), eller

4) gennem internettet eller et lignende system til spredning af information at søge at kontakte børn under 18 år, der ikke kender den dømte (kontaktforbud).

Stk. 2. Forbud efter stk. 1 omfatter ikke kontakt, ophold eller færdens, som af særlige grunde må anses for beføjet. Forbud efter stk. 1, nr. 2 og 3, omfatter ikke den dømtes børn eller adoptivbørn.

Stk. 3. Forbud kan gives, når det efter karakteren af det begåede forhold og oplysningerne om den dømtes person, herunder om tidligere kriminalitet, må antages, at der er nærliggende fare for, at den dømte vil begå ny lovovertrædelse af lignende beskaffenhed, og at forbuddet vil være egnet til at forebygge denne fare.

Stk. 4. Forbud gives på tid fra 1 til 5 år regnet fra endelig dom eller indtil videre.

1) at opholde sig eller færdes i **nærmere afgrænsede områder, hvor der er fare for, at den pågældende vil begå ny lovovertrædelse af lignende beskaffenhed** (opholdsforbud),

2) uden politiets tilladelse at lade børn under 18 år tage ophold i sin bolig eller selv tage ophold hos personer, hos hvem der opholder sig børn under 18 år (boligforbud),

3) at modtage besøg af børn under 18 år, der ikke er ledsaget af en voksen (besøgsforbud),

4) gennem internettet eller et lignende system til spredning af information at søge at kontakte børn under 18 år, der ikke kender den dømte (kontaktforbud), eller

5) at udrejse (udrejseforbud).

Stk. 2. Forbud efter stk. 1 omfatter ikke kontakt, ophold eller færdens, som af særlige grunde må anses for beføjet. Forbud efter stk. 1, nr. 2 og 3, omfatter ikke den dømtes børn eller adoptivbørn. **Politiet kan under særlige omstændigheder skriftligt meddele tilladelse til, at en person, der er meddelt forbud efter stk. 1, nr. 5, kan foretage en specifik rejse.**

Stk. 3. Forbud efter stk. 1, nr. 1-4, kan gives, når det efter karakteren af det begåede forhold og oplysningerne om den dømtes person, herunder om tidligere kriminalitet, må antages, **at der er fare for**, at den dømte vil begå ny lovovertrædelse af lignende beskaffenhed, og at forbuddet vil være egnet til at forebygge denne fare.

Stk. 4. **Forbud efter stk. 1, nr. 5, kan gives, når det efter karakteren af det begåede forhold og oplysningerne om den dømtes person, herunder om tidligere kriminalitet, må antages, at der er fare for, at den dømte vil begå ny lovovertrædelse af lignende beskaffenhed i udlandet, og at forbuddet vil være egnet til at forebygge denne fare.**

Stk. 5. Forbud gives indtil videre, jf. dog stk. 6. Forbud kan dog gives på tid fra 1 til 5 år regnet fra endelig dom.

Stk. 6. Forbud efter stk. 1, nr. 5, gives på tid fra 1 til 5 år regnet fra endelig dom. Ved udståelse af fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter forlænges forbuddet tilsvarende.

Stk. 5. Forbud må ikke stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af den pågældendes forhold, hensynet til dem, som forbuddet skal beskytte, og karakteren af det begåede forhold.

Stk. 6. Når forbud er givet indtil videre, kan den dømte efter 5 års forløb regnet fra endelig dom forlange, at anklagemyndigheden indbringer spørgsmålet om forbuddets opretholdelse for retten. Når særlige omstændigheder taler for det, kan justitsministeren tillade, at indbringelse for retten sker tidligere. § 59, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse. Afgørelsen træffes ved kendelse. Hvis afgørelsen går ud på, at forbuddet helt eller delvis opretholdes, kan spørgsmålet på ny indbringes for retten, dog tidligst efter 2 års forløb.

Stk. 7. Overtrædelse af et forbud efter stk. 1 straffes med fængsel indtil 4 måneder.

Stk. 7. Forbud må ikke stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af den pågældendes forhold, hensynet til dem, som forbuddet skal beskytte, og karakteren af det begåede forhold.

Stk. 8. Når forbud er givet indtil videre, kan den dømte efter 5 års forløb regnet fra endelig dom forlange, at anklagemyndigheden indbringer spørgsmålet om forbuddets opretholdelse for retten. Når særlige omstændigheder taler for det, kan justitsministeren tillade, at indbringelse for retten sker tidligere. § 59, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse. Afgørelsen træffes ved kendelse. Hvis afgørelsen går ud på, at forbuddet helt eller delvis opretholdes, kan spørgsmålet på ny indbringes for retten, dog tidligst efter 2 års forløb.

Stk. 9. Når et forbud er givet efter stk. 1, nr. 5, kan den dømte efter 1 års forløb regnet fra løsladelse eller udskrivning forlange, at anklagemyndigheden indbringer spørgsmålet om forbuddets opretholdelse for retten. Når særlige omstændigheder taler for det, kan justitsministeren tillade, at indbringelse for retten sker tidligere. § 59, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse. Afgørelsen træffes ved kendelse. Hvis afgørelsen går ud på, at forbuddet helt eller delvis opretholdes, kan spørgsmålet på ny indbringes for retten, dog tidligst efter 1 års forløb.

Stk. 10. Overtrædelse af et forbud efter stk. 1 straffes med **fængsel indtil 2 år.**

Stk. 11. Politiet fører tilsyn med dømtes overholdelse af forbud efter stk. 1, nr. 1-4. Politiet kan som led i tilsynets gennemførelse uden retskendelse skaffe sig adgang til den dømtes bolig og andre lokaliteter, som den dømte råder over, og foretage undersøgelse heraf. Politiet kan endvidere uden retskendelse foretage undersøgelse af breve og andre papirer og andre genstande, som den dømte råder over, og om nødvendigt medtage disse med henblik på undersøgelse af deres indhold.

Stk. 12. Tilsyn efter stk. 11 skal udføres så skånsomt, som omstændighederne tillader, og gennemførelsen af tilsynet skal stå i rimeligt forhold til tilsynets formål.

Stk. 13. Politiet kan videregive oplysninger til indehavere og ledere af virksomheder, institutioner m.v. om, hvilke personer der har fået forbud efter stk. 1, nr. 1, mod at opholde sig eller færdes i den pågældende virksomhed, institution m.v. Videregivelse må kun ske i det omfang, det er nødvendigt for at håndhæve forbud efter stk. 1, nr. 1. Oplysningerne må kun behandles af modtagerne i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til håndhævelse af forbuddet.

Stk. 14. Modtagerne har tavshedspligt med hensyn til de i stk. 13 nævnte oplysninger. Det samme gælder andre personer, som i medfør af regler fastsat efter stk. 15, nr. 3, kan behandle de pågældende oplysninger. §§ 152 og 152 c-152 f finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 15. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om

1) gennemførelse af tilsyn som nævnt i stk. 11, herunder om tilsynets hyppighed,

2) politiets videregivelse af oplysninger som nævnt i stk. 13,

3) modtagernes tavshedspligt og opbevaring og behandling af oplysninger som nævnt i stk. 13, herunder om, at oplysningerne i nødvendigt omfang kan behandles af andre ansatte end de i stk. 13 nævnte,

4) klage over politiets dispositioner i forbindelse med tilsyn som nævnt i stk. 11,

5) tilladelser efter stk. 2, 3. pkt., herunder om indgivelse af ansøgning, vilkår for tilladelser og tilbagekaldelse af tilladelser, og

6) straf af bøde for overtrædelse af regler fastsat i medfør af nr. 3.

Opfølgning

Straffelovens § 236 er udpeget som anklagerfagligt fokusområde i 2023⁶². Det betyder, at alle byretsdomme, hvor der er nedlagt påstand om forbud efter bestemmelsen, eller hvor tiltalen vedrører overtrædelse af forbud, skal forelægges Statsadvokaten inden ankefristens udløb. Desuden skal det løbende vurderes, om afgørelser i henhold til bestemmelsen skal optages i anklagemyndighedens vidensdatabase. Ved afslutningen af fokusområdet vil der blive udarbejdet en opsamling af Anklagemyndigheden.

⁶² [Anklagerfaglige fokusområder 2023](#)

Opholdsforbud m.v. til personer som er dømt for kriminalitet i tilknytning til rocker- og bandemiljøet

Sideløbende med ændringerne af straffelovens § 236 er der siden 2017 indføjet yderligere tre bestemmelser i straffeloven, som giver mulighed for at pålægge dømte personer forskellige former for opholds- og kontaktforbud.

Beskrivelse af ordningen

Opholdsforbud efter straffelovens § 79 a kan gives dels til personer, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for en lovovertrædelse, der er omfattet af straffelovens § 81 a om kriminalitet i rocker- og bandemiljøet, dels til personer, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer eller lov om våben og eksplosivstoffer, og som har tilknytning til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, når overtrædelsen har relation til den dømtes tilknytning til gruppen. Opholdsforbud gives på tid fra 1 til 10 år regnet fra endelig dom. Ved udståelse af fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter forlænges opholdsforbuddet tilsvarende. I modsætning til, hvad der gælder for forbud efter straffelovens § 236, der ikke omfatter kontakt, ophold eller færden, som af særlige grunde må anses for beføjet, kræver færden eller ophold i et område omfattet af et opholdsforbud efter straffelovens § 79 a forudgående tilladelse fra politiet. Også i modsætning til, hvad der er tilfældet, for så vidt angår pålæg efter straffelovens § 236, er straffen for overtrædelse af et pålæg efter straffelovens § 79 a fastsat ved en særskilt bestemmelse, nemlig straffelovens § 124 a, stk. 1, hvorefter en overtrædelse af et forbud efter straffelovens § 79 a straffes med fængsel indtil 2 år.

Lovgivningsarbejdet

Straffelovens § 79 a blev indsat i straffeloven i 2017⁶³ på baggrund af en forudgående politisk aftale mellem en række af Folketingets partier⁶⁴. I forbindelse med høringen⁶⁵ over et udkast til lovforslaget udtalte Institut for Menneskerettigheder sig kritisk om dette, idet instituttet anførte blandt andet, at det ikke fremgik klart af lovudkastet, hvilke kriterier, som skal indgå ved vurderingen af, om det er proportionalt at idømme en person et opholdsforbud, ligesom det ikke af udkastet til lovforslaget fremgik, at det er en forudsætning for at pålægge en person et opholdsforbud, at vedkommende udgør en konkret fremadrettet fare for den offentlige sikkerhed. Instituttet henledte desuden opmærksomheden på, at begrænsning af en persons konventionsbeskyttede bevægelsesfrihed også kan udgøre et indgreb i den konventionsbeskyttede ret til familieliv og bemærkede, at spørgsmålet om, hvorvidt en retsfølge af den påtænkte karakter fortsat er retfærdiggjort i det konkrete tilfælde regelmæssigt bør kunne tages op til overvejelse. Retspolitisk forening og Advokatrådet tilsluttede sig dette. Fængselsforbundet, Det Kriminalpræventive Råd og Foreningen af kommunale social-

⁶³ [Lov nr. 1402 af 5. december 2017](#)

⁶⁴ [Bandepakke III](#)

⁶⁵ [Høringssvar](#)

sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark bemærkede, at et opholdsforbud kan vanskeliggøre arbejdet med resocialisering af dømte, hvis den dømte som følge af dommen ikke må opholde sig i områder, hvor den dømte har familie eller aktiviteter, som kan støtte vedkommende i en kriminalitetsfri tilværelse. FTF pegede på, at et opholdsforbud kan være arbejdshindrende for en tidligere dømt og dermed også hindrende for resocialisering. Foreningen af kommunale social- sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark anførte endvidere, at et opholdsforbud ét sted, kan føre til, at kriminaliteten "flytter" til et andet sted. Landsforeningen af Forsvarsadvokater udtalte, at et opholdsforbud må betegnes som en hård tillægsstraf. Advokatrådet påpegede, at bestemmelsen, som den var formuleret i udkastet til lovforslag, medfører risiko for, at der sker en forskydning af den dømmende magt fra domstolene til politiet, idet bestemmelsen lægger op til, at der ved dom fastsættes brede forbud, som politiet så kan dispensere fra. Herved får politiet udstrakte beføjelser over den enkelte borgers personlige frihed efter udstået straf.

De kritiske bemærkninger førte ikke til egentlige ændringer af lovforslaget, men kun til nogle få justeringer af mere teknisk karakter. I den kommenterede høringsoversigt⁶⁶ anførte Justititsministeriet blandt andet, at det er ministeriets opfattelse, at dømte inden for rammerne af EMRK kan pålægges opholdsforbud, men at det i sidste ende er domstolene, som i de konkrete sager træffer afgørelse herom.

Opfølgning og statistiske oplysninger

Ordnningen blev i 2021 evalueret af Rigspolitiet og Rigsadvokaten⁶⁷. Evalueringen indeholder en række statistiske oplysninger, jf. nedenfor. Desuden er det i evalueringen anført, at politiet og anklagemyndigheden overordnet har gode erfaringer med anvendelse af opholdsforbud efter bestemmelsen, idet et opholdsforbud blandt andet kan være et effektivt redskab til at fjerne bandemedlemmer fra deres sædvanlige nærmiljø. Opholdsforbud medfører dog ikke nødvendigvis mindre uro eller færre konflikter, men kan i nogle tilfælde medføre, at en gruppering i perioder er svækket eller har mindre aktivitet i de berørte områder. Endelig er det i evalueringen anført, at domstolene foretager en samlet proportionalitetsafvejning og har lagt en restriktiv linje ved fastsættelsen af opholdsforbuds geografiske udstrækning, således at domstolene er tilbageholdende med at idømme opholdsforbud, der gælder for hele kommuner.

Antal personer som i perioden 2018-21 er pålagt opholdsforbud ved endelig dom	92
Antal personer som i perioden 2019-21 er sigtet for overtrædelse af et opholdsforbud	21
Antal sigtelser i perioden 2019-21 for overtrædelse af et opholdsforbud	57
Antal personer som i perioden 2019-21 har modtaget endelig dom for overtrædelse af et opholdsforbud	6

⁶⁶ [Kommenteret høringsoversigt](#)

⁶⁷ [Rigspolitiets brev til Justitsministeriet af 31. januar 2022](#)

Opholdsforbud m.v. til personer, som er dømt efter straffelovens bestemmelser om terror

Beskrivelse af ordningen

Opholds- og kontaktforbud efter straffelovens § 79 b kan gives til personer, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for en overtrædelse, der er omfattet af straffelovens bestemmelser om terror. Forbud gives på tid fra 1 til 10 år regnet fra endelig dom. Ved udståelse af fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter forlænges forbuddet tilsvarende. Politiet fører på tilsvarende vis som efter straffelovens § 236 tilsyn med, at den dømte overholder eventuelle opholds- og kontaktforbud efter straffelovens § 79 b, og kan altså som led i tilsynet uden retskendelse skaffe sig adgang til den dømtes bolig og andre lokaliteter, som den dømte råder over, og foretage undersøgelse heraf samt foretage undersøgelse af breve og andre papirer og genstande, som den dømte råder over, og medtage disse med henblik på at undersøge deres indhold, hvis det er nødvendigt. I modsætning til, hvad der gælder for forbud efter straffelovens § 236, der ikke omfatter kontakt, ophold eller færden, som af særlige grunde må anses for beføjet, kræver færden, ophold og kontakt omfattet af et forbud efter bestemmelsen forudgående tilladelse fra politiet. Også i modsætning til, hvad der er tilfældet, for så vidt angår pålæg efter straffelovens § 236, er straffen for overtrædelse af et pålæg efter straffelovens § 79 b fastsat ved en særskilt bestemmelse, nemlig straffelovens § 124 a, stk. 1, hvorefter en overtrædelse af et forbud efter straffelovens § 79 b straffes med fængsel indtil 2 år.

Lovgivningsarbejdet

Bestemmelsen blev indsat i straffeloven i 2020⁶⁸ på initiativ af regeringen⁶⁹. Af lovforslaget fremgår, at initiativet var inspireret af den tidligere indsatte regel i straffelovens § 79 a. I forbindelse med høringen⁷⁰ over et udkast til lovforslaget anbefalede Justitia en udvidet adgang til at indbringe spørgsmålet om opretholdelse af pålagte opholds- og kontaktforbud for domstolene samt fastsættelse af mere klare rammer for tilsynet med overholdelsen af pålagte opholds- og kontaktforbud, herunder krav om indhentelse af forudgående retskendelse i de tilfælde, hvor politiet som led i tilsynet ønsker at foretage tvangsindgreb. Dommerforeningen bemærkede blandt andet, at bemærkningerne i lovudkastet ikke forholdt sig til den mulige begrænsning af forsamlings- og foreningsfriheden, som et opholdsforbud kunne indebære, og som var omtalt i Højesterets dom af 16. august 1999⁷¹, der handlede om, hvorvidt § 1 i lov om forbud mod ophold i bestemte ejendomme («rock-erloven») var i strid med grundlovens § 79 om forsamlingsfrihed. Østre Landsret kritiserede, at udkastet til lovforslag ikke i tilstrækkeligt omfang forholdt sig til de indgreb i en række friheds- og menneskerettigheder, som gennemførelsen af forslaget ville indebære. Advokatrådet og Landsforeningen af forsvarsadvokater udtalte sig i samme retning og anførte yderligere, at politiets vidtgå-

⁶⁸ [Lov nr. 882 af 16. juni 2020](#)

⁶⁹ [Vi passer på Danmark – 8 tiltag mod fremmedkrigere](#)

⁷⁰ [Høringssvar](#)

⁷¹ Sagsnr. 248/1998,

ende adgang til uden noget krav om mistanke om tilbagefald i kriminalitet at føre tilsyn med overholdelsen af et kontaktforbud måtte anses som yderst betænkelig, ligesom det var betænkeligt, at politiet som led i ordningen kan videregive oplysninger til den dømte om strafbare forhold begået af andre.

Fra Advokatrådets høringsvar af 18. februar 2020⁷²:

"Tilsynet indebærer et indgreb i strid med princippet i grundlovens § 72 om boligens ukrænkelighed, som dog kan fraviges ved lov. Herom fremgår det af Justitsministeriets egen vejledning om lovqualität:

"Princippet om boligens ukrænkelighed indebærer imidlertid, at det i hvert enkelt tilfælde nøje bør overvejes, om det overhovedet er nødvendigt — med eller uden retskendelse — at tillægge offentlige myndigheder adgang til privat ejendom. Det bør i den forbindelse undersøges, om andre og mindre indgribende kontrolforanstaltninger kan anses for tilstrækkelige.

Hvis der er behov for en sådan adgang, bør omfanget heraf begrænses mest muligt. Det kan f.eks. ske ved, at der alene gives adgang til forretningslokaler, mens private boliger holdes udenfor.

Der bør i bemærkningerne til bestemmelser, der gør det muligt for offentlige myndigheder at skaffe sig adgang til privat ejendom, gives en begrundelse for, at bestemmelsen er nødvendig, ligesom en udførlig angivelse af bestemmelsens anvendelsesområde bør anføres."

Imidlertid indeholder lovforslaget intet om, hvorfor indgrebet er nødvendigt. Der foreligger således bl.a. ikke oplysninger om, at tidligere erfaringer tilsiger, at et sådant indgreb er nødvendigt. Endvidere indeholder lovforslaget ingen overvejelser om, hvorvidt andre eller mindre indgribende kontrolforanstaltninger kan anses for tilstrækkelige."

Institut for Menneskerettigheder udtalte sig på linje med Advokatrådet og anbefalede desuden, hvis lovforslaget blev gennemført, en evaluering af reglernes anvendelse efter nogen tid og indsættelse af en såkaldt solnedgangsklausul i lovforslaget. Instituttet anførte i lighed med tidligere endvidere, at en retsfølge som den påtænkte regelmæssigt bør vurderes på ny med henblik på at vurdere, om retsfølgen fortsat er retfærdiggjort.

Datatilsynet havde en række kritiske bemærkninger til lovforslaget, herunder navnlig vedrørende spørgsmålet om videregivelse af oplysninger om dømte personer til andre dømte personer.

Datatilsynets bemærkninger førte til en justering af lovforslaget, men de øvrige kritiske bemærkninger til lovforslaget ikke førte til væsentlige ændringer af dette, men gav alene anledning til, at

⁷² [Advokatrådets høringsvar](#)

Justitsministeriet præciserede bemærkningerne til lovforslaget på en række punkter. Justitsministeriet fandt ikke, at der på forhånd var behov for at træffe beslutning om en evaluering af loven eller for at indsætte en såkaldt solnedgangsklausul i dette⁷³.

Opholdsforbud m.v. af andre grunde

Beskrivelse af ordningen

Opholdsforbud efter straffelovens § 79 c kan gives både til personer, som idømmes betinget fængselsstraf, og til personer, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for overtrædelse af straffelovens § 119 og § 119 b om vold, chikane m.v. mod offentligt ansatte, § 123 om vidnetrusler, § 134 a om deltagelse i slagsmål, § 192 a om våbenbesiddelse m.v., § 244, stk. 1, om simpel vold, § 245 og § 246 om grov vold, § 252, stk. 1, om fareforvoldelse, § 260, stk. 1, om ulovlig tvang, § 261, stk. 1, om frihedsberøvelse, § 266 om trusler, § 288 om røveri og § 291 om hærværk, lovgivningen om våben og eksplosivstoffer eller lovgivningen om knive og blankvåben.

I modsætning til opholdsforbud efter straffelovens § 79 a og § 79 b, som indebærer et forbud mod at færdes og opholde sig i et eller flere nærmere afgrænsede områder, som er fastsat af retten i forbindelse med straffesagen, indebærer et opholdsforbud efter straffelovens § 79 c et forbud mod at opholde sig på en bestemt type af steder, nemlig offentlige serveringssteder, og i nattelivszoner udpeget af politiet⁷⁴. Forbud efter bestemmelsen gives på tid i op til to år. Ved udståelse af fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter forlænges forbuddet tilsvarende. Færden og ophold i et område omfattet af et forbud efter bestemmelsen kræver, i modsætning til, hvad der gælder for forbud efter straffelovens § 236, der ikke omfatter ophold eller færden, som af særlige grunde må anses for beføjet, forudgående tilladelse fra politiet. Politiet kan videregive oplysninger om, hvilke personer, som er meddelt forbud til indehavere og bestyrere af serveringssteder. Også i modsætning til, hvad der er tilfældet for så vidt angår pålæg efter straffelovens § 236, er straffen for overtrædelse af et pålæg efter straffelovens § 79 c fastsat ved en særskilt bestemmelse, nemlig straffelovens § 124 a, stk. 2, hvorefter en overtrædelse af et forbud efter straffelovens § 79 c straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Lovgivningsarbejdet

Straffelovens § 79 c blev på initiativ af regeringen⁷⁵ indsat i straffeloven i 2021, det vil sige forud for den seneste ændring af straffelovens § 236, jf. ovenfor. I forarbejderne til loven anføres det, at straffeloven ikke i forvejen indeholder mulighed for at give en dømt person forbud mod at færdes og opholde sig i nattelivet, men at der i straffeloven findes regler om andre typer af opholdsforbud, der kan gives ved dom, for eksempel straffelovens §§ 79 a og 79 b. I forbindelse med høringen over et

⁷³ [Høringsnotat](#)

⁷⁴ Ved opholdsforbud efter straffelovens § 79 c, stk. 1, forstås et forbud mod at færdes og opholde sig på serveringssteder, hvorfra der foregår salg af stærke drikke til nydelse på eller ved salgsstedet, og hvortil der er offentlig adgang, og i nattelivszoner udpeget i medfør § 6 b i lov om politiets virksomhed.

⁷⁵ [Et tryggere Danmark – 12 tryghedsskabende initiativer](#)

udkast til lovforslaget⁷⁶ udtalte Den Danske Dommerforening og Østre Landsret blandt andet, at lovforslaget i strid med princippet om den fri bevisvurdering indeholder anvisninger på, hvornår der almindeligvis må antages at foreligge tilregnelser i relation til overtrædelse af et opholdsforbud. Dansk Erhverv og Horesta udtalte blandt andet, at alene politiet bør agere udøvende magt, og at ansvaret for at håndhæve forbud efter bestemmelsen ikke bør påhvile restauratørerne. SOS Racisme anførte, at det var svært at se, hvad forslaget skulle gøre godt for, udover som en tillægsstraf til voldsdømte, som allerede har siddet i fængsel. Flere organisationer udtalte desuden, at der var tale om et indgreb i opholds- og bevægelsesfriheden og pegede på, at politiets afgørelse om at udpege et område som særlig zone bør kunne indbringes for domstolene.

Datatilsynet opfordrede til, at der i lovforslaget blev taget stilling til, om betingelserne i databeskyttelseslovens § 89, stk. 3, er gældende og opfyldt for så vidt angår den påtænkte ordning. Endvidere påpegede Datatilsynet, at behandling af personoplysninger på baggrund af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra g, kræver tilladelse fra Datatilsynet, hvis behandlingen ikke foretages for en offentlig myndighed.

De kritiske bemærkninger gav anledning til, at Justitsministeriet i det endelige lovforslag præciserede, at den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 79 c, stk. 6, udgør hjemlen for behandlingen af oplysninger om strafbare forhold vedrørende den dømte, og at Databeskyttelseslovens § 8, stk. 3, således forudsættes ikke at skulle gælde for den foreslåede ordning. Justitsministeriet præciserede videre, at tilladelseskrauet i databeskyttelseslovens § 7, stk. 4, ikke finder anvendelse for den foreslåede ordning, da den foreslåede bestemmelse i § 79 c, stk. 6, udgør en selvstændig hjemmel for behandling af personoplysninger i medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra g. I øvrigt gav de kritiske bemærkninger ikke anledning til væsentlige ændringer af lovforslaget.

Opfølgning

Straffelovens § 79 c er udpeget som anklagerfagligt fokusområde i 2023⁷⁷. Det betyder, at alle byretsdomme, hvor der er nedlagt påstand om forbud efter bestemmelsen, eller hvor tiltalen vedrører overtrædelse af forbud, skal forelægges Statsadvokaten inden ankefristens udløb. Desuden skal det løbende vurderes, om afgørelser i henhold til bestemmelsen skal optages i anklagemyndighedens vidensdatabase. Ved afslutningen af fokusområdet vil der blive udarbejdet en opsamling af Anklagemyndigheden.

Overvejelser vedrørende ordningerne om opholdsforbud mv.

Justitia finder det retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at man ikke i forbindelse med de regler om opholdsforbud m.v., som er vedtaget efter revisionen af straffelovens § 236 i 2013, ikke i højere grad har forholdt sig til og fulgt de generelle anbefalinger om opholdsforbud mv., som Straffelovrådet kom med i sin betænkning nr. 1534 fra 2012. Selv om denne betænkning først og fremmest handler om seksualforbrydelser, indeholder den en lang række betragtninger og overvejelser vedrørende

⁷⁶ [Høringssvar](#)

⁷⁷ [Anklagerfaglige fokusområder 2023](#)

opholdsforbud mv., som med fordel kunne have været inddraget i senere overvejelser vedrørende lovgivning om opholdsforbud mv. i andre tilfælde.

Navnlig er det bemærkelsesværdigt, at man i forbindelse med vedtagelsen af straffelovens § 79 c om forbud mod at opholde sig på en bestemt type af steder (offentlige serveringssteder, og i nattelivszoner udpeget af politiet) så stort på de betænkeligheder ved en sådan ordning, som Straffelovrådet havde udtrykt i sin betænkning fra 2012, og som der også blevet givet udtryk for i flere af de høringsvar, som fremkom i forbindelse med lovgivningsarbejdet.⁷⁸

Udsættelse af beboelseslejemål

Beskrivelse af ordningen

Efter lejelovens § 182, stk. 1, nr. 10⁷⁹, og almenlejeloven § 90, stk. 1, nr. 10⁸⁰, kan en udlejer hæve en lejeaftale, hvis lejerens eller medlemmer af lejerens husstand idømmes en ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for overtrædelse af straffelovens § 119 og 119 b om vold mod offentligt ansatte, § 134 a om deltagelse i slagsmål, § 180 og § 181 om brandstiftelse, § 192 a om besiddelse m.v. af våben og eksplosivstoffer, § 216 om voldtægt, § 237 om drab, §§ 244-246 om vold, § 252, stk. 1, om fareforvoldelse, § 260 om ulovlig tvang, § 266 om trusler, § 276 a om indbrudstyveri, § 281 om afpresning, § 288 om røveri eller § 291, stk. 2, om hærværk eller for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer ved at have besiddet euforiserende stoffer med henblik på videreoverdragelse. Det er en betingelse for ophævelsen, at overtrædelsen er begået inden for 1 km fra den ejendom, hvor lejemålet er beliggende.

Bestemmelsen om ophævelse af lejemål på grund af kriminalitet i almenlejeloven blev i 2022 suppleret med nye regler i retsplejeloven⁸¹ om blandt andet en særlig fast track ordning for behandling i fogedretten af sager omfattet af bestemmelsen. Ordningen indebærer blandt andet, at en dømt person eller vedkommendes familie kan udsættes af en almen bolig, også selv om straffedommen ikke er endelig, en udvidet adgang til bevisførelse i fogedretten og mulighed for, at udlejerens kan anmode om, at retten i umiddelbar forlængelse af domsafsigelsen på udlejerens vegne indgiver anmodning til fogedretten om udsættelse af lejerens.

Lovgivningsarbejdet

Bestemmelserne om ophævelse af lejemål på grund af kriminalitet blev indsat i lejeloven og almenlejeloven i 2018⁸² som led i udmøntningen af regeringsudspillet "Ét Danmark uden parallelsamfund – Ingen ghettoer i 2030" og en efterfølgende politisk aftale om "initiativer på boligområdet, der modvirker parallelsamfund".

⁷⁸ Det er i øvrigt uhensigtsmæssigt, at reglerne om straf for overtrædelse af opholdsforbud m.v. for så vidt angår straffelovens § 236 er indeholdt i denne, mens de for så vidt angår straffelovens §§ 79 a-c fremgår af en særskilt bestemmelse (straffelovens § 124 a)

⁷⁹ [Lejeloven](#)

⁸⁰ [Almenlejeloven](#)

⁸¹ [Lov nr. 890 af 21. juni 2022](#)

⁸² [Lov nr. 1322 af 27. november 2018](#)

Efter forarbejderne til bestemmelserne⁸³ var formålet med de nye regler at styrke udlejernes mulighed for at udsætte beboere af lejemål, hvis de begår kriminalitet i det område, hvor de bor, og dermed bidrager til den generelle utryghed i dette.

I forbindelse med den offentlige høring over et udkast til lovforslaget⁸⁴ udtalte flere af de hørte sig kritisk om lovforslaget. Institut for Menneskerettigheder⁸⁵ udtalte blandt andet, at forslaget i vidt omfang afskærer domstolene fra at foretage en konkret prøvelse af, om udsættelsen af lejemålet, som må anses for et indgreb i retten til respekt for privatlivet, er en proportional foranstaltning. Danmarks Lejerforeninger anførte blandt andet, at der ikke bør være adgang til at ophæve et lejemål på grundlag af hændelser, som ikke har fundet sted på ejendommen, samt at en ophævelse kan anses som en ekstra straf, og at bestemmelsen dermed bryder med princippet om, at man har betalt sin "gæld" til samfundet, når man har udstået sin straf. Lejernes Landsorganisation udtalte sig i samme retning og anførte videre, at det ikke forekommer rimeligt, at en familie kan blive sat ud af sin lejebolig, hvis et af familiens medlemmer begår kriminalitet i forbindelse med en fodboldkamp på det lokale stadion, men ikke hvis det pågældende familiemedlem begår kriminalitet på "udebane".

Datatilsynet anførte, at der med lovforslaget ville blive adgang for boligselskaberne til at videregive oplysninger om strafbare forhold til blandt andet andre boligorganisationer, men at der ikke i bemærkningerne til lovforslaget var taget stilling til, om den foreslåede ordning lå inden for det nationale råderum i henhold til EU's databeskyttelsesforordning. Datatilsynet pegede desuden på behovet for at anonymisere domme for så vidt, de indeholder oplysninger om andre personer end den kriminelle beboer samt på behovet for berigtigelse af oplysninger, hvis en dom fra en underinstans senere ændres.

De kritiske bemærkninger førte ikke til ændringer af lovforslaget men alene til en række præciseringer i bemærkningerne til dette⁸⁶.

⁸³ [Lovforslag nr. 38 af 3. oktober 2018](#)

⁸⁴ [Høringssvar](#)

⁸⁵ [Se tillige instituttets brev af 3. april 2018](#)

⁸⁶ [Høringsnotat](#)

Opfølgning

En sag, som er omtalt i Datatilsynets årsberetning for 2022⁸⁶, illustrerer de problemstillinger, Datatilsynet pegede på i sit høringsvar:

En virksomhed ansøgte om Datatilsynets tilladelse til at føre et register over lejere, som havde misligholdt deres lejemål eller -aftale. Efter at ansøgningen havde været forelagt Datarådet, meddelte Datatilsynet virksomheden, at tilsynet ikke kunne give tilladelse til, at lejere blev registreret i registret som følge af, at et lejemål var ophævet på grund af strafbart forhold, fordi oplysninger om strafbare forhold ikke kan indgå i et advarselsregister. Datatilsynet fandt endvidere, at virksomheden ikke kunne registrere og videregive oplysninger om personnummer i registret inden for rammerne af databeskyttelseslovens § 11, stk. 2, nr. 3. Herudover fandt Datatilsynet, at optagelse i registret på baggrund af oplysninger om muligt strafbart forhold i flere tilfælde ville indebære subjektive vurderinger. Virksomheden havde i forbindelse med sagens behandling selv peget på, at optagelse i registret skulle suppleres med en betingelse om, at ophævelsen enten var stadfæstet ved dom eller ved, at lejeren havde accepteret ophævelsen ved fraflytning. Datatilsynet fandt, at den omstændighed, at en lejer har valgt at fraflytte sit lejemål, ikke nødvendigvis er ensbetydende med, at lejeren er enig i præmissen for ophævelsen, og at en fraflytning derfor ikke kan tages som udtryk for en erkendelse. Optagelse i registret på baggrund af strafbart forhold skulle derfor suppleres med en endelig dom for at sikre tilstrækkelig objektivitet i forhold til optagelse i registret. Endelig fastslog Datatilsynet, at hverken registrering fra eller videregivelse til almennyttige boligselskaber kunne anses for sagligt og proportionalt i forbindelse med registeret, fordi almennyttige boligselskaber kun under visse særlige omstændigheder kan afvise boligsøgende. Datatilsynet fandt i øvrigt ikke grundlag for at tillade virksomheden at opbevare oplysningerne i mere end 2 år.

Overvejelser vedrørende ordningen

Det er Justitias vurdering, at reglerne om udsættelse af beboelseslejemål på grund af kriminalitet er udformet på en sådan måde, at risikoen for, at det er andre end domfældte, som bliver udsat af lejemålet og dermed reelt bliver straffet for et strafbart forhold begået af en anden, er for stor. Lovfæstede følger af strafbare forhold bør, så vidt det overhovedet er muligt, ikke gå ud over andre end domfældte. For eksempel forekommer det urimeligt og uhensigtsmæssigt, at en person, som har været udsat for overgreb fra sin bofælle eller samlevers side, selv risikerer at blive udsat af lejemålet, hvis vedkommende anmelder eller afgiver forklaring om forholdet til politiet. I sådanne situationer forebygger bestemmelsen ikke kriminalitet, men medvirker tværtimod til at fastholde personer i en usund relation og modvirke opklaringen af forbrydelser.

⁸⁷ [Datatilsynets årsberetning for 2022, s. 81](#)

Begrænsninger i adgangen til at få del i forældremyndighed og samvær

Forældreansvarsloven

Beskrivelse af ordningen

Efter forældreansvarslovens § 4 a⁸⁸ gælder der i forældreansvarssager en klar formodning for, at det ikke er bedst for et barn, at en forælder, der er idømt en frihedsstraf for visse former for kriminalitet, har forældremyndigheden eller del i forældremyndigheden, at barnet har samvær eller anden kontakt med denne forælder, eller at barnet har bopæl hos denne forælder. Efter bestemmelsen kan formodningen fraviges, hvis det er bedst for barnet.

Lovgivningsarbejdet

Bestemmelsen blev indsat i forældreansvarsloven i 2019⁸⁹, men allerede i 2020⁹⁰ blev anvendelsesområdet for bestemmelsen udvidet.

Formålet med den nye bestemmelse i forældreansvarsloven var ifølge lovforarbejderne i højere grad at sikre børn beskyttelse mod vold eller anden behandling, der udsætter barnet for skade eller fare, herunder at beskytte barnet mod at være vidne til vold. I forbindelse med den offentlige høring over et udkast til lovforslaget⁹¹ udtalte blandt andet Institut for Menneskerettigheder og Mødrehjælpen sig kritisk om dette. Institut for Menneskerettigheder anførte blandt andet, at bestemmelsen må anses for at have et pønalt element, at vurderingen af barnets tarv er forskellig, alt afhængig af, om der er tale om retten til forældremyndighed, bopæl, samvær eller anden kontakt med forælderen, at en automatisk og ufleksibel anvendelse af nationale regler, der medfører, at personer, der er idømt straf, fortaber retten til forældremyndighed, er uforenelig med EMRK artikel 8 om retten til familieliv, og at bestemmelsen kan være i strid med FN's handicapkonvention i forhold til dømte personer, som på grund af sindssygdom eller mental retardering var utilregnelige i gerningsøjeblikket. Mødrehjælpen påpegede, at bestemmelsen kun får betydning i de tilfælde, hvor ikke samlevende forældre beder myndighederne om at træffe afgørelse efter forældreansvarsloven og ikke i sager, hvor forældre på egen hånd indgår en aftale om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær.

De kritiske bemærkninger førte ikke til ændringer af lovforslaget, idet børne- og socialministeriet i sit høringsnotat⁹² bemærkede blandt andet, at den foreslåede bestemmelse naturligvis vil blive fortolket og anvendt i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser, herunder den europæiske menneskerettighedskonvention og FN's konvention om rettigheder for personer med handicap.

⁸⁸ <https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2020/1768>

⁸⁹ [Lov nr. 202 af 5. marts 2019](#)

⁹⁰ [Lov nr. 2215 af 29. december 2020](#)

⁹¹ <https://www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/L137/bilag/1/1998276.pdf>

⁹² <https://www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/L137/bilag/1/1998275.pdf>

Formålet med udvidelsen af bestemmelsens anvendelsesområde i 2020 var at styrke den allerede eksisterende beskyttelse af børn mod radikaliserings og ekstremisme ved at etablere adgang til i videst muligt omfang at afskære kontakten mellem personer, der er dømt for overtrædelse af terrorbestemmelserne, og deres børn.

I forbindelse med den offentlige høring over et udkast til lovforslaget⁹³ gentog Institut for Menneskerettigheder de betænkeligheder, instituttet tidligere havde fremført udtalte. Tænketanken Justitia henviste også til EMRK i sit høringssvar og stillede sig desuden tvivlende over for, om en udvidelse af formodningsreglen var nødvendig⁹⁴. Børnerådet kunne tilslutte sig forslaget under forudsætning af, at der sker en særskilt vurdering af henholdsvis forældremyndighed, bopæl og samvær. Red Barnet tilsluttede sig dette og anførte yderligere, at et barn i henhold til EMRK og børnekonventionen har en grundlæggende ret til familieliv med sine forældre, hvorfor lovforslaget burde have omfattet en menneskeretlig redegørelse vedrørende EMRK og Børnekonventionen. Red Barnet efterlyste endvidere oplysninger om praksis på området efter lovændringen i 2019. Børns Vilkår udtalte, at forældre, som er omfattet af bestemmelsen, pålægges en yderligere straf, og at spørgsmål om forældremyndighed, bopæl og samvær altid bør bero på en konkret vurdering af forholdene i den enkelte sag, samt at børn i henhold til børnekonventionen skal beskyttes mod enhver form for diskrimination eller straf på grund af forældrenes stilling, virksomhed, udtrykte anskuelser eller tro. Dommerforeningen anførte, at spørgsmålet, om hvem der skal have forældremyndigheden, hvis begge forældre dømmes for overtrædelse af de bestemmelser i straffeloven, som er omfattet af formodningsreglen, ikke sås løst ved forslaget.

Datatilsynet anførte blandt andet, at enhver behandling, herunder indhentning og videregivelse, af personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningen skal have hjemmel i denne, databeskyttelsesloven eller særregler fastsat inden for rammerne af databeskyttelsesforordningen. Vedrørende loven fra 2020 noterede Datatilsynet sig, at Social- og Indenrigsministeriet havde vurderet, at indhentelse af oplysning om strafbare forhold efter forældreansvarslovens § 4 a kan ske inden for rammerne af databeskyttelsesreglerne. Datatilsynet lagde til grund, at Social- og Indenrigsministeriet havde vurderet, at bestemmelsen, der må anses som en national særregel, falder inden for rammerne af det nationale råderum herfor.

De kritiske bemærkninger førte ikke til ændringer af lovforslaget. Socialministeriet gentog i sit høringssvar⁹⁵, at den foreslåede bestemmelse naturligvis vil blive fortolket og anvendt i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser, og at lovforslaget desuden indeholdt en redegørelse herfor. Yderligere bemærkede ministeriet, at der, når et barns forbindelse med en forælder, som er dømt for forbrydelser, der er omfattet af forældreansvarslovens § 4 a, afbrydes af hensyn til barnets bedste, ikke er tale om at pålægge den pågældende forælder en yderligere straf, men om civilretlige konsekvenser af de strafbare handlinger.

⁹³ <https://www.ft.dk/samling/20201/lovforslag/L15/bilag/1/2257827.pdf>

⁹⁴ Desuden anbefalede Tænketanken Justitia, at henvisningen til straffelovens § 136, stk. 2, udgik af lovforslaget.

⁹⁵ <https://www.ft.dk/samling/20201/lovforslag/L15/bilag/1/2257826.pdf>

Overvejelser vedrørende ordningen fra Justitia og andre

Advokat Tanja Graabæk, som Justitia har interviewet til brug for udarbejdelsen af denne rapport, oplyser, at hun opfatter reglen i forældreansvarslovens § 4 a som ren signalpolitik, men at domstolene anvender reglen relativt pragmatisk og i overensstemmelse med den praksis, som var gældende forud for vedtagelsen af bestemmelsen. Det er efter Tanja Graabæks opfattelse ikke til barnets bedste og skaber unødige konflikter, når de strafbare forhold, som en af forældrene inddrager i sagen, er uden betydning for forældreevnen, for eksempel fordi der er tale om et mindre alvorligt enkeltstående forhold begået for mange år siden. Reglen tager heller ikke højde for, at begge forældrene eller for eksempel bopælsforælderen nye samlever, kan være dømt efter de bestemmelser, som er nævnt i forældreansvarslovens § 4a.

Service_loven

Beskrivelse af ordningen

Medmindre særlige forhold taler imod det, skal børn- og ungeudvalget træffe afgørelse om for en periode at afbryde forbindelsen mellem et anbragt barn og personer, der ønsker samvær med barnet eller om, at samvær med den pågældende kun må foregå under tilstedeværelse af en repræsentant for kommunen, hvis der er viden eller formodning om, at den pågældende, har begået overgreb mod et barn eller en ung⁹⁶.

Lovgivningsarbejdet

Bestemmelsen blev indsat i serviceloven i 2013⁹⁷. Efter forarbejderne til bestemmelsen var formålet med den at beskytte anbragte børn og unge mod overgreb, når de har samvær med forældre og netværk. Det fremgik videre af forarbejderne, at det ikke er en forudsætning, at der er rejst eller kan rejses sigtelse mod den person, formodningen er rettet mod, men at bestemmelsen forudsætter, at det med den fornødne sikkerhed godtgøres, at samværspersonen har begået overgreb mod et barn eller en ung, eller at der er en formodning om, at samværspersonen her begået sådanne overgreb. Ved overgreb forstås først og fremmest handlinger, der er omfattet af straffelovens bestemmelser om vold og sædelighedsforbrydelser. Bestemmelsen finder dog også anvendelse ved handlinger, der indeholder en dyb krænkelse af offerets personlige integritet, selvom handlingen ikke er strafbar. Bestemmelsen omfatter ikke kun overgreb mod det barn eller den unge, den pågældende ønsker samvær med, men også overgreb mod andre børn og unge.

Et udkast til lovforslag om ændring af serviceloven havde forinden vedtagelsen af loven været i høring, men gav for så vidt angår bestemmelsen om pligten til at regulere samværet mellem et anbragt

⁹⁶ Jf. serviceloven § 71, stk. 4

⁹⁷ <https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2013/496>

barn og en person, som er dømt for overgreb mod et barn eller en ung, ikke anledning til væsentlige bemærkninger⁹⁸.

Overvejelser vedrørende ordningen fra Justitia og andre

Selv om en regulering af samværet mellem et anbragt barn og en domfældt person som beskrevet ovenfor kan være både rimelig og velbegrundet, kan det ikke undgås, at reguleringen af den domfældte vil blive opfattet som en ekstra straf, hvorfor bestemmelsen også nævnes her.

Begrænsning af retten til sociale ydelser

Ordningen vedrørende fremmedkrigere

Med virkning fra den 10. juni 2017 blev en række ydelseslove ændret⁹⁹ således, at ydelser efter lovene til personer, der er dømt som fremmedkrigere¹⁰⁰, og som under opholdet i udlandet har modtaget en række nærmere bestemte offentlige ydelser, i en periode på tre år fra endelig dom eller endt afsoning højst kan udgøre et i lovene nærmere angivet beløb. Også en række andre love blev ændret, således at de samme personer i den samme periode også er udelukket fra at modtage blandt andet dagpenge og efterløn, ligesom perioden ikke medregnes ved beregning af, om den dømte har optjent ret til forskellige nærmere angivne offentlige ydelser.

Lovgivningsarbejdet i 2017

Den beskrevne karantæneordning var ikke indeholdt i det oprindelige lovforslag¹⁰¹, som blev fremsat i Folketinget den 26. april 2017 af Justitsministeren. Formålet med det oprindelige lovforslag var således at indføre en klar hjemmel til standsning af udbetalingen af offentlige ydelser til fremmedkrigere og – i tilfælde, hvor ydelserne allerede var blevet udbetalt – at kræve dem tilbagebetalt. Bestemmelserne om en karantæneordning blev først indføjet efterfølgende på baggrund af et forslag fra et medlem af Retsudvalget^{102 103}.

Justitsministeriet skrev i et svar af 22. maj 2017 til Retsudvalget¹⁰⁴ blandt andet sådan om ordningen:

“Den karantæneordning, der lægges op til med det vedlagte ændringsforslag, er udtryk for en af lovgiver fastsat ekstra straf i forhold til den bøde eller fængselsstraf, som fremmedkrigeren er blevet idømt af retten. Straffen vil være en automatisk følge af straffedommen, og myndighederne skal således ikke foretage et skøn over, om der i den konkrete situation er grundlag for at pålægge en ekstra straf i ydelsessystemet, eller hvordan denne skal udformes.

⁹⁸ [Høringssvar](#)

⁹⁹ [Lov nr. 674 af 8. juni 2017 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love \(Blokering af hjemmesider og stop af offentlige ydelser til fremmedkrigere\)](#)

¹⁰⁰ Det vil sige for overtrædelse af straffelovens § 101 a, stk. 1, § 114 c, stk. 3, §§ 114 d, 114 e eller 114 g for forhold begået i udlandet, straffelovens § 114 j, stk. 1, eller et udrejseforbud fastsat i medfør af § 2 b, stk. 1, i lov om pas til danske statsborgere m.v.

¹⁰¹ [L 192 af 26. april 2017 \(i sin oprindelige form\)](#)

¹⁰² [Retsudvalget 2016-17, L 192 endeligt svar på spørgsmål 2](#)

¹⁰³ Ændringsforslaget og bemærkningerne til dette fremgår af [Retsudvalget betænkning af 23. maj 2017 over L 192](#)

¹⁰⁴ [Retsudvalget 2016-17, L 192 endeligt svar på spørgsmål 2](#)

Der er tale om et ekstraordinært skridt, som ikke tidligere har været anvendt. Regeringen finder imidlertid, at truslen fra hjemvendte fremmedkrigere er så alvorlig og har en sådan særegen karakter, at det er nødvendigt at tage ekstraordinære redskaber i brug.”

Justitsministeriet udarbejdede endvidere et notat til Retsudvalget¹⁰⁵ med ”overvejelser om forholdet til grundloven og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention i forhold til ændringsforslag ... om karantænerregler”.

Den sene tilføjelse af ændringsforslaget betød, at dette ikke forud for fremsættelsen havde været i offentlig høring, og at de myndigheder, organisationer m.v., som normalt høres over lovforslag, derfor ikke havde haft lejlighed til at udtale sig om ordningen.

Loven med de beskrevne ændringsforslag blev vedtaget af Folketinget den 8. juni 2017.

Ordningen vedrørende bandekriminelle

På trods af, at Justitsministeriet betegnede karantæneordningen som et ekstraordinært skridt, blev der på ny fremsat forslag om en lignende og endda mere vidtgående karantæneordning i efteråret 2018. Lovforslaget blev fremsat af beskæftigelsesministeren i forlængelse af den politiske aftale om finansloven for 2018¹⁰⁶. Formålet med lovforslaget var, at personer, der var dømt som bandekriminelle, skulle, have begrænset deres adgang til en række nærmere angivne offentlige ydelser i en periode på 3 år, uanset, om de modtog disse ydelser på tidspunktet for den kriminelle handling.

Ordningen gik dermed videre end ordningen fra 2017, som alene indebar nedsættelse af eller udelukkelse fra at modtage de ydelser, som var omfattet af ordningen, hvis den dømte havde modtaget en eller flere af disse på gerningstidspunktet.

Lovgivningsarbejdet i 2018

Beskæftigelsesministeriet gentog i lovforslagets bemærkninger i meget vidt omfang det, som Justitsministeriet i foråret 2017 havde anført i sit notat til Retsudvalget¹⁰⁷ med ”overvejelser om forholdet til grundloven og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention i forhold til ændringsforslag ... om karantænerregler”.

I modsætningen til ændringsforslaget fra 2017, blev lovforslaget i 2018 sendt i offentlig høring¹⁰⁸ og blandt andet Advokatrådet, Det Kriminalpræventive Råd, Direktoratet for Kriminalforsorgen, FTF, Kriminalforsorgsforeningen, LO, Retspolitisk Forening, Rådet for Socialt Udsatte og De hjemløses landsorganisation udtalte sig kritisk herom, idet det blandt andet blev anført, at forslaget var hindrende for resocialisering, herunder for bandeexit, og gik ud over de dømtes familie, at forslaget indebar en automatik, som betød, at domstolene ikke eksplicit skal tage stilling til karenperioden, at der var

¹⁰⁵ <https://www.ft.dk/samling/20161/lovforslag/L192/bilag/6/1760565.pdf>

¹⁰⁶ [Lovforslag nr. 77 af 24. oktober 2018](#)

¹⁰⁷ [Notat om overvejelser om forholdet til grundloven og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention i forhold til ændringsforslag ... om karantænerregler](#)

¹⁰⁸ [Høringssvar](#)

behov for nærmere overvejelser vedrørende proportionalitet og burde redegøres grundigere for de konstitutionelle og menneskeretlige perspektiver af forslaget.

Datatilsynet anførte, at samkøring af personoplysninger i kontroløjemed skal leve op til de almindelige principper og regler om behandling af personoplysninger, og at der i databeskyttelseslovens § 8, stk. 1, 2, og 5, er fastsat regler for offentlige myndigheders behandling, herunder samkøring og videregivelse, af oplysninger om strafbare forhold. Datatilsynet henstillede derfor til, at der i bemærkningerne til lovforslaget blev taget stilling til, om lovforslaget er foreneligt med disse, eller om lovforslaget indebærer en fravigelse af reglerne.

De kritiske bemærkninger gav imidlertid ikke anledning til ændring af lovforslaget, som blev vedtaget af Folketinget den 18. december 2018.

Ordningen vedrørende personer, der dømmes for som medlem af eller nært knyttet til en husstand at have udøvet vold mod en person i husstanden under 18 år

Igen den 27. januar 2022 blev der fremsat et lovforslag¹⁰⁹, som indebar en begrænsning af dømte personers ret til sociale ydelser. Lovforslaget blev fremsat af udlændinge- og integrationsministeren og havde til formål at gennemføre en politisk aftale indgået i juni 2021 om en række initiativer, der blandt andet skal beskytte børn imod vold og være med til at forebygge, at børn fra indvandrerfamilier vokser op i radikaliserede miljøer eller udsættes for negativ social kontrol. Forslaget indebar, at personer, der dømmes for som medlem af eller nært knyttet til en husstand at have udøvet vold mod en person i husstanden under 18 år, blev omfattet af den karantæneordning, som var blevet vedtaget i 2018.

Lovgivningsarbejdet i 2022

Udlændinge- og integrationsministeren gentog i lovforslagets bemærkninger i meget vidt omfang det, som Justitsministeriet i foråret 2017 havde anført vedrørende forholdet til grundloven i sit notat til Retsudvalget¹¹⁰ med *"overvejelser om forholdet til grundloven og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention i forhold til ændringsforslag ... om karantæne regler"*, mens spørgsmålet om karantæneordningens forhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) ikke var omtalt i lovforslaget.

I forbindelse med den offentlige høring over lovforslaget¹¹¹ udtalte blandt andet Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Dansk Socialrådgiverforening, Det Kriminalpræventive Råd, Institut for Menneskerettigheder, Lev uden vold, Mødrehjælpen, Refugees Welcome, Retspolitisk Forening, Rådet for Socialt Udsatte, SOS Racisme og 3F sig kritisk herom, idet det blandt andet blev anført, at der ikke forelå oplysninger om effekten af lovændringen fra 2018, at risikoen for vold i hjemmet er højere i økono-

¹⁰⁹ [Lovforslag nr. 113 af 27. januar 2022](#)

¹¹⁰ [Notat om overvejelser om forholdet til grundloven og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention i forhold til ændringsforslag ... om karantæne regler](#)

¹¹¹ [Høringssvar](#)

misk trængte familier end ellers, at de økonomiske sanktioner, en familie kan imødesee, hvis myndighederne får kendskab til, at der er vold i hjemmet, vil kunne betyde, at børn vil blive mere tilbageholdende med at fortælle, at de er udsat for vold i hjemmet, at forslaget medfører at modtagere af offentlige ydelser straffes hårdere end personer i arbejde, og at forslaget er på kant med menneskerettighederne.

Citater fra høringsvarene vedrørende lovforslag nr. L 113 af 27. januar 2022

Børnerådet:

Vi har ingen evidens for, at karantæneordninger i ydelsessystemet afholder nogen fra at begå kriminalitet eller forebygger gentagelsestilfælde. Dette til trods for, at der har været rig mulighed for at evaluere på allerede eksisterende ordninger.

Børnerådet kan ikke støtte ... en ordning, der ved ordningens oprettelse blev kritiseret for potentielt at virke kontraproduktivt, uden at der foreligger en evaluering af, om der var hold i kritikken. Særligt ikke når vi ligefrem kan se en sammenhæng mellem familiens økonomiske situation og risikoen for vold mod børn.

Det Kriminalpræventive Råd:

Desuden bør anvendelsen af de utraditionelle straffeformer overvejes nøje. Det er uklart hvilken betydning det vil have for retsfølelsen, når en dansk voldsmand med lønindtægt straffes væsentligt lempeligere, end en udlænding på kontanthjælp, for nøjagtigt den samme forbrydelse.

Lev uden vold:

Vold mod børn er ødelæggende for deres trivsel, familierelationer og fremtidsudsigter. Vi ser med alvor på vold mod børn, fordi det har vidtrækkende negative konsekvenser for børn og unges udvikling at vokse op med vold i hjemmet. Men vi ved også, at voldsudsatte børn kan være tilbageholdende med at tale højt om vold begået af deres forældre, fordi de frygter konsekvenserne. Børn er loyale, de elsker deres forældre og har ofte et stort ønske om at beskytte dem. I værste fald vil den foreslåede lovgivning betyde, at endnu færre børn tør fortælle deres lærere, pædagoger, trænere eller andre voksne om den vold de oplever.

Mødrehjælpen:

Forudsætningen for, at Mødrehjælpen og andre organisationer kan hjælpe, beskytte og behandle de børn og unge, som er udsat for vold er, at børnene tør sige det til nogen – en lærer, pædagog, nabo. Forskning viser, at børn, hvis de overhovedet fortæller nogen om volden, siger det til en ven frem for en voksen. *Fortsættes...*

Og at de netop siger, at vennen ikke må fortælle det til en voksen. Frygten for konsekvenserne ved at fortælle nogen om deres oplevelser gør, at de ikke fortæller det videre og dermed aldrig får den hjælp, de har brug for. Det vil en yderligere straf til forældrene, der vil ramme hele familien på økonomien, kun forstærke.

Red Barnet:

Efter Red Barnets opfattelse risikerer en straf, som indebærer reduktion af diverse sociale ydelser at komplicere og vanskeliggøre den dømte og hans/hendes families situation på en måde, som i højere grad kan få den dømte tilbage i kriminalitet snarere end at fremme de berørtes lovlydighed. Red Barnet frygter endvidere, at ved økonomisk straf vil konsekvenserne af at fortælle om volden blive større for barnet. Barnet får, ved at fortælle om volden, ansvar for, at familiens økonomi forværres. Regeringen og de støttende partiers aftale kan derfor betyde, at endnu færre børn tør fortælle lærere, pædagoger, trænere, os organisationer eller andre voksne om volden...

Rådet for Socialt Udsatte:

I praksis betyder sanktioneringen at borgere der modtager offentlige ydelser straffes hårdere end borgere i arbejde, selvom de har begået samme forbrydelse.

3F

Det er vores synspunkt, at de foreslåede karantæneordninger er indgribende foranstaltninger som er udtryk for dobbelt straf, hvor den ekstra straf påføres personer efter, at de har afsonet deres dom. Derover er det vores synspunkt at de nuværende karantæneordninger er på kanten af menneskerettighederne, da der konkret udøves forskelsbehandling af personer, som har udstået deres dom, og vi finder ikke, at der er saglige grunde til denne forskelsbehandling.

De anførte betænkeligheder gav ikke anledning til ændring af lovforslaget. Om forholdet til menneskerettighederne blev det i den kommenterede høringsoversigt anført, at den foreslåede karantæneordning omfatter alle dømte efter straffelovens § 244, stk. 2, såfremt forholdet er begået mod en person under 18 år, eller § 245, stk. 1, 3. pkt., hvorfor der efter Beskæftigelsesministeriets opfattelse ikke er tale om forskelsbehandling efter EMRK artikel 14 sammenholdt med artikel 1 i 1. tillægsprotokol til EMRK.

Der blev ikke stillet nogen spørgsmål i Folketingets Udlændinge- og integrationsudvalg i forbindelse med lovforslagets behandling.

Lovforslaget blev vedtaget den 8. april 2022.

Opfølgning og statistiske oplysninger

Der foreligger Justitia bekendt ikke offentligt tilgængelige oplysninger om, hvor mange personer, som har fået begrænset eller nedsat sociale ydelser i medfør af reglerne om begrænsning af retten til sociale ydelser som følge af kriminalitet.

Overvejelser vedrørende reglerne om begrænsning af retten til sociale ydelser som følge af kriminalitet

Reglerne om begrænsning af domfældtes fremtidige ret til sociale ydelser som følge af kriminalitet kan være til hinder for resocialisering af domfældte og er helt i modstrid med det krav om, at andre retsfølger end almindelig straf (fængsel og bøde) alene bør have til formål at undgå en nærliggende fare for misbrug, som straffelovens § 78 er udtryk for.

Dertil kommer, at reglerne ikke kun rammer domfældte, men hele domfældtes familie, som dermed bliver straffet for en forbrydelse, familien ikke har begået. Lovfæstede følger af strafbare forhold bør, så vidt det overhovedet er muligt, ikke gå ud over andre end domfældte.

Reglerne kan fastholde domfældte i kriminalitet og desuden indirekte føre til, at for eksempel vold i familien ikke bliver anmeldt, fordi anmelderen frygter, at det vil føre til, at familien får færre penge til sin rådighed.

Særligt i de tilfælde, hvor familien først rammes af begrænsningen ved domfældtes løsladelse, som måske først bliver en realitet lang tid efter, at forbrydelsen er begået¹¹², forekommer begrænsningen af retten til sociale ydelser urimelig og som en ekstra straf, der kan stå i vejen for, at domfældte efter sin løsladelse kan leve et kriminalitetsfrit liv.

¹¹² Efter straffelovens § 81 a, kan straffens for visse lovovertrædelser, for eksempel besiddelse af våben, vold og drab, forhøjes til det dobbelte, hvis lovovertrædelsen er begået som led i en bandekonflikt, desuden gælder der efter straffelovens § 38, stk. 6, skærpede betingelser for prøveløsladelse af personer, som er dømt under henvisning til straffelovens § 81 a.

Justitias samlede overvejelser og anbefalinger

Øget opmærksomhed på, at lovfæstede retsfølger kun rammer domfældte

Det er et grundlæggende princip i dansk ret, at man ikke hæfter for andre handlinger end sine egne.

En dom for et strafbart forhold bør derfor heller ikke kunne få retsfølger for andre end den, som forbrydelsen kan tilregnes. Det vil sige domfældte.

Domfældtes nærmeste og domfældtes familie kan naturligvis blive påvirkede af, at domfældte skal afsone en fængselsstraf, at domfældte bliver udvist og af, at domfældte mister sit kørekort eller sit job, men domfældtes nærmeste og domfældtes familie bør ikke kunne pålægges retsfølger som følge af domfældtes strafbare handling, og det bør også i øvrigt tilstræbes, at retsfølger af strafbare handlinger alene rammer den, som forbrydelsen kan tilregnes. Det vil sige domfældte.

Justitia anbefaler

at det tilstræbes, at retsfølger af strafbare handlinger alene rammer den, som forbrydelsen kan tilregnes. Det vil sige domfældte.

Øget opmærksomhed på, at andre retsfølger end almindelig straf (fængsel og bøde) alene bør have til formål at undgå en nærliggende fare for misbrug

Som anført i begyndelsen af denne rapport, bør det, hvis regeringen og Folketinget ønsker at gøre op med det krav om, at andre retsfølger end almindelig straf (fængsel og bøde) alene bør have til formål at undgå en nærliggende fare for misbrug, som straffelovens § 78 er udtryk for, være bevidst og ske på baggrund af grundige overvejelser om de forhold, som taler henholdsvis for og imod at forlade dette princip.

I betragtning af, at straffelovens § 78 ikke er ændret siden 1951 er det i forlængelse heraf bemærkelsesværdigt, at man bortset fra i forbindelse med ændringen af straffelovens § 236 i 2013 ikke har forholdt sig til bestemmelsen eller det princip, som bestemmelsen er udtryk for, i forarbejderne til de nyere bestemmelser om andre følger af strafbare handlinger end almindelig straf (fængsel og bøde), som denne rapport beskriver.

Ligeledes er det bemærkelsesværdigt, at spørgsmålet om, hvilken betydning det bør have, at en person pålægges andre følger end straf i forbindelse med en straffesag, ikke ses nærmere omtalt i Rigsadvokatmeddelelsen¹¹³.

Justitia anbefaler på den baggrund, at lovgivningsmagten i højere grad forholder sig til bestemmelsen i straffelovens § 78 og det princip, som bestemmelsen er udtryk for, i forbindelse med det lovforberedende arbejde og Folketingets behandling af lovbestemmelser om andre følger af straffbare handlinger end almindelig straf (fængsel og bøde).

Ligeledes anbefaler Justitia, at spørgsmålet om, hvilken betydning det bør have, at en person pålægges andre følger end almindelig straf (fængsel og bøde) i forbindelse med en straffesag, omtales i Rigsadvokatmeddelelsen.

Justitia anbefaler

at lovgivningsmagten i højere grad forholder sig til det krav om, at andre retsfølger end almindelig straf (fængsel og bøde) alene bør have til formål at undgå en nærliggende fare for misbrug, som straffelovens § 78 er udtryk for, i forbindelse med det lovforberedende arbejde og Folketingets behandling af lovbestemmelser om andre følger af straffbare handlinger end almindelig straf (fængsel og bøde),

at spørgsmålet om, hvilken betydning det bør have, at en person pålægges andre følger end almindelig straf (fængsel og bøde) i forbindelse med en straffesag, omtales i Rigsadvokatmeddelelsen (Rigsadvokatens instruks til landets anklagere om behandling af straffesager).

Øget sammenhæng i brugen af sanktioner og andre retsfølger

Den omstændighed, at en strafbar handling kan have mange andre følger end almindelige straf (fængsel og bøde), betyder, at ensartede forbrydelser kan få helt forskellige følger for domfældte. Som det er illustreret nedenfor kan domfældtes personlige forhold således ofte få stor betydning for, hvilke samlede konsekvenser en strafbar handling får.

¹¹³ Rigsadvokatens instruks til landets anklagere om behandling af straffesager

Eksempel 1	Eksempel 2	Eksempel 3
<p>Retsfølger fastsat af retten i forbindelse med straffesagen:</p> <p>A idømmes 40 dages fængsel for vold mod sin 8-årige lillebror begået på en legeplads 500 meter fra bopælen.</p> <p>Desuden bliver han udvist af Danmark.</p>	<p>Retsfølger fastsat af retten i forbindelse med straffesagen:</p> <p>B idømmes 40 dages fængsel for vold mod sin 8-årige lillebror begået på en legeplads 500 meter fra bopælen.</p> <p>Han bliver ikke udvist af Danmark, da han er dansk statsborger.</p>	<p>Retsfølger fastsat af retten i forbindelse med straffesagen:</p> <p>C idømmes 40 dages fængsel for vold mod sin 8-årige lillebror begået på en legeplads 500 meter fra bopælen.</p> <p>Han bliver ikke udvist af Danmark, da han er dansk statsborger.</p>
<p>Andre retsfølger:</p>	<p>Andre retsfølger:</p> <p>Efter retssagen bliver han og hans familie udsat af deres lejemaal.</p> <p>Han er selvstændig, og dommen får derfor ingen erhvervs-mæssig betydning.</p>	<p>Andre retsfølger:</p> <p>Han kan blive boende i sin bolig, da han bor hos sine forældre i deres ejerbolig.</p> <p>Han er ikke i job.</p> <p>De sociale ydelser, han modtager, bliver nedsat efter retssagen.</p>

Forskelle som de beskrevne har altid eksisteret og kan nok ikke helt undgås. Ikke desto mindre er sådanne forskelle retssikkerhedsmæssigt betænkelige, idet de er i strid med princippet om, at det lige skal behandles ens. Det bør derfor tilstræbes at minimere dem.

Det kan ske blandt andet ved at være tilbageholdende med at skabe nye muligheder for at pålægge domfældte andre retsfølger af strafbart forhold end almindelig straf (fængsel og bøde), herunder navnlig retsfølger, hvis betydning afhænger af tiltaltes personlige forhold. En sådan tilbageholdenhed vil i mange tilfælde også være i overensstemmelse med hensynet til domfældtes resocialisering og det krav om, at andre retsfølger end almindelig straf (fængsel og bøde) alene bør have til formål at undgå en nærliggende fare for misbrug, som straffelovens § 78 er udtryk for.

Justitia anbefaler

tilbageholdenhed med at skabe nye muligheder for at pålægge domfældte andre retsfølger af strafbart forhold end almindelig straf (fængsel og bøde), herunder navnlig retsfølger, hvis betydning afhænger af tiltaltes personlige forhold.

Øget gennemsigtighed i brugen af sanktioner og andre retsfølger

Som allerede anført kan det være vanskeligt at vurdere straffen og herunder tage stilling til, om den forekommer rimelig og i overensstemmelse med, hvad man kan forvente, når en strafbar handling har andre retsfølger end almindelig straf (fængsel og bøde).

Det gælder især, hvis retsfølgen ikke fastsættes under straffesagen eller indgår som en del af denne, og hvor derfor hverken retten eller andre får kendskab til straffesagens samlede konsekvenser for den tiltalte.

Også i de tilfælde, hvor retsfølgen fastsættes af retten, kan det imidlertid være vanskeligt for den brede befolkning at sammenligne to sager, som umiddelbart forekommer ens.

Arbejdet med denne rapport har vist, at der i mange tilfælde ikke foreligger offentligt tilgængeligt oplysninger om for eksempel, hvor mange personer, som er underlagt eller påvirket af en anden retsfølge af strafbare handlinger end almindelig straf (fængsel og bøde), eller om, hvor stor en del af for eksempel de personer, der er dømt som bandekriminelle, som efterfølgende bliver omfattet af reglerne om begrænsninger af retten til sociale ydelser.

Justitia er enig med Straffelovrådet¹¹⁴ i, at der er store fordele forbundet med et højt informationsniveau om straffniveauet for de forskellige forbrydelser, og i, at et højt informationsniveau ikke kun bidrager til en ensartet retspraksis, men også til at styrke borgernes retssikkerhed. Derved bliver det nemmere for den enkelte at forudsige, hvad konsekvenserne af en given forbrydelse vil være. Ligeledes er Justitia enig i, at et højt informationsniveau bidrager til, at regering og Folketing kan træffe beslutninger om ændringer i straffniveauet mv. på et oplyst grundlag og til, at debatten om konsekvenserne af strafbare handlinger og om, hvordan domstolene rent faktisk straffer, kan foregå på et oplyst grundlag.

¹¹⁴ [Betænkning 1531 om strafudmåling – samspillet mellem lovgiver og domstole" fra 2012](#)

Justitia anbefaler på den baggrund at øge gennemsigtigheden i strafudmålingen og brugen af andre retsfølger end almindelig straf (fængsel og bøde) ved i højere grad at sikre, at der er statistiske oplysninger m.v. til rådighed om de forskellige retsfølger og anvendelsen af dem.

Ligeledes anbefaler Justitia, at der i højere grad følges op på lovgivning, som introducerer nye og andre retsfølger af strafbare handlinger end almindelig straf (fængsel og bøde) for eksempel ved, at det ved vedtagelse af love herom bestemmes, at loven efter en periode skal evalueres, eller ved at den ordning, som vedtages, efter en periode udpeges som anklagerfagligt fokusområde med den virkning, at Statsadvokaten i en periode følger området tæt og efterfølgende udarbejder en redegørelse.

Justitia anbefaler

at det i højere grad sikres, at der er statistiske oplysninger m.v. til rådighed om de forskellige retsfølger og anvendelsen af dem,

at der i højere grad følges op på lovgivning, som introducerer nye og andre retsfølger af strafbare handlinger end almindelig straf (fængsel og bøde) for eksempel ved, at det ved vedtagelse af love herom bestemmes, at loven efter en periode skal evalueres, eller ved at den ordning, som vedtages, efter en periode udpeges som anklagerfagligt fokusområde med den virkning, at Statsadvokaten i en periode følger området tæt og efterfølgende udarbejder en redegørelse.

Øget opmærksomhed på databeskyttelse

Mange af de retsfølger af strafbart forhold, som er introduceret gennem de seneste år, forudsætter udveksling af personoplysninger, herunder oplysninger om strafbare forhold, uden at domfældte har givet samtykke til det, mellem offentlige myndigheder og i visse tilfælde også private.

Datatilsynet har i sine høringsvar i forbindelse med de lovforslag, som er gennemgået ovenfor, udtrykt en række betænkeligheder vedrørende dette og en række andre forhold, som lovgiver imidlertid har valgt kun i meget ringe omfang at tage hensyn til.

Selv om reglerne om databeskyttelse ikke bør stå i vejen for en effektiv kriminalitetsbekæmpelse, bør der udvises en høj grad af varsomhed med at fastsætte regler, som forudsætter omfattende udveksling af personoplysninger, herunder navnlig udveksling af oplysninger om strafbare forhold, og videregivelse af disse også til private, uden at domfældte har givet samtykke til det.

Justitia anbefaler

at opmærksomheden på databeskyttelse øges i lovgivningsprocessen,

at det tilstræbes at undgå at fastsætte retsfølger, som forudsætter videregivelse af oplysninger om strafbart forhold til særligt private uden domfældtes samtykke

Øget opmærksomhed på Danmarks øvrige internationale forpligtelser

Fælles for mange af de lovændringer, som er beskrevet ovenfor, er, at der i høringsfasen er udtrykt bekymring for, om ændringerne er i overensstemmelse med EMRK og praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD), og at disse bekymringer er blevet affejet med, at der ikke er noget problem, men at domstolene i Danmark i øvrigt, hvis der måtte være et problem, vil sikre, at Danmarks internationale forpligtelser overholdes.

Selv om lovgivers tillid til de danske domstole uden tvivl er velbegrundet, er det ikke hensigtsmæssigt at lovgive på denne måde. Dels skaber det større usikkerhed i befolkningen end nødvendigt om, hvad der er gældende ret i Danmark, hvilket er retssikkerhedsmæssigt betænkeligt. Dels betyder det, at gennemførelsen af straffesager bliver mere ressourcekrævende, idet både anklagemyndigheden, tiltaltes forsvarer og domstolene skal bruge ekstra tid på at afklare retsusikkerheden.

Opmærksomheden på Danmarks internationale forpligtelser bør derfor øges i lovgivningsprocessen, og det bør i øvrigt tilstræbes, at al lovgivning med sikkerhed er inden for rammerne af disse.

Justitia anbefaler

at opmærksomheden på Danmarks internationale forpligtelser øges i lovgivningsprocessen,

at det tilstræbes, at al lovgivning med sikkerhed er inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser.

Øget inddragelse af Straffelovrådet

Straffelovrådet blev nedsat ved Justitsministeriets skrivelse af 3. oktober 1960. I skrivelsen udtales det blandt andet, at det påhviler rådet efter Justitsministeriets anmodning at afgive indstilling om strafferetlige lovgivningsspørgsmål og principielle spørgsmål vedrørende fastsættelsen af administrative bestemmelser af strafferetlig karakter og den praktiske gennemførelse af kriminalpolitiske foranstaltninger¹¹⁵.

Straffelovrådet har i perioden 2010-23 afgivet følgende betænkninger og udtalelser¹¹⁶:

- 2020: Straffelovrådets betænkning om en frivillighedsbaseret voldtægtsbestemmelse, betænkning nr. 1574
- 2017: Straffelovrådets betænkning om freds- og ærekrænkelser, betænkning nr. 1563
- 2016: Straffelovrådets betænkning om væbnede konflikter i udlandet, betænkning nr. 1559
- 2016: Straffelovrådets udtalelse om visse spørgsmål vedrørende deltagelse i og hvervning til væbnede konflikter i udlandet, som den danske stat er part i, betænkning nr. 1556
- 2015: Straffelovrådets udtalelse om de juridiske konsekvenser af en ophævelse af straffelovens § 140 om blasfemi, betænkning nr. 1548
- 2014: Straffelovrådets betænkning om samfundstjeneste m.v., betænkning nr. 1545
- 2012: Straffelovrådets betænkning om seksualforbrydelser, betænkning nr. 1534
- 2012: Straffelovrådets betænkning om strafudmåling – samspillet mellem lovgiver og domstole, betænkning nr. 1531

I 2019 opstod der debat om Straffelovrådets virke, idet posten som formand for Straffelovrådet ikke var blevet besat efter at have været ledig i mere end et år. Justitsministeriet udtalte i den anledning, at det ikke er eller tidligere har været praksis, at al lovgivning på straffelovsområdet forudsætter Straffelovrådets involvering. Sidenhen blev daværende højesteretspræsident Thomas Rørdam udpeget som ny formand for rådet, og rådet afgav herefter i 2020 sin seneste betænkning.

Efter Thomas Rørdams afgang som højesteretspræsident med udgangen af oktober 2022 meddelte Justitsministeriet den 30. maj 2023¹¹⁷, at der var udpeget en ny formand for Straffelovrådet, og at justitsministeren havde anmodet Straffelovrådet om at foretage et gennemsyn af reglerne om sanktionsformer i dansk ret¹¹⁸.

Dette er meget positivt. Selv om Justitia er enig i, at ikke al lovgivning på straffelovsområdet forudsætter Straffelovrådets involvering, er det således i forlængelse af det, som er anført ovenfor, Justitias opfattelse, at Straffelovrådet i højere grad bør inddrages i lovgivningsarbejde, som vedrører fastsættelse af retsfølger af straffbare forhold.

¹¹⁵ [Oplysningerne stammer fra og er gengivet efter betænkning nr. 1424 om straffastsættelse og strafammer, bind I, s. 29](#)

¹¹⁶ Se blandt andet [pressemeddelelse fra Justitsministeriet offentliggjort den 6. februar 2019](#)

¹¹⁷ [Pressemeddelelse fra Justitsministeriet af 30. maj 2023](#)

¹¹⁸ [Straffelovrådets kommissorium om sanktionsformer i dansk ret](#)

Det gælder ikke mindst, når regeringen ønsker at indføre nye sanktionsformer som for eksempel henvisning til Ungdomskriminalitetsnævnet eller nye former for opholds- og kontaktforbud, eller at fravige principper, som tidligere er lovfæstet på baggrund af en anbefaling fra Straffelovrådet.

En øget inddragelse af Straffelovrådet kan bidrage til at sikre mere gennemarbejdede lovforslag og dermed lovforslag af en højere kvalitet, som bygger på de samme grundlæggende principper og anvender samme lovgivningsteknik, som i sammenlignelige tilfælde.

Som det er illustreret ovenfor, har der ikke gennem de seneste 10 år været nogen større ensartethed i de mange lovændringer, som giver mulighed for at pålægge dømte andre retsfølger af strafbart forhold end straf. Dette gør sig navnlig gældende for så vidt angår reglerne om opholds- og kontaktforbud, hvor flere af de senere vedtagne lovændringer ikke er i tråd med de generelle anbefalinger om opholdsforbud mv., Straffelovrådet kom med i betænkning 1534/2012, men har haft et mere kasuistisk præg.

Straffelovrådets betænkning om strafudmåling – samspillet mellem lovgiver og domstole, betænkning nr. 1531/2012, s. 135:

Straffelovrådet kan ikke anbefale angivelser om ændringer i straffniveauet, der er udformet på den måde, at lovforarbejderne beskriver bestemte tidligere afgjorte sager og den idømte straf samt for hver sag angiver, hvad det er hensigten, at straffen i en tilsvarende fremtidig sag skal være. Efter rådets opfattelse er der risiko for, at en sådan kasuistisk tilgang (som kendes i Norge) enten ikke giver tilstrækkelig fleksibilitet, dvs. mulighed for hensyntagen til de faktisk foreliggende skærpende og formildende omstændigheder i den enkelte sag (idet de omstændigheder, der tilfældigvis forelå i den beskrevne sag, tillægges for stor vægt i forhold til andre omstændigheder), eller alternativt ikke giver nogen nævneværdig vejledning til domstolene om det ønskede fremtidige straffniveau (idet der alene gives vejledning om straffniveauet i sager, der ligner den beskrevne sag).

Det er også på den baggrund glædeligt, at justitsministeren nu har bedt Straffelovrådet om at foretage et gennemsyn af reglerne om sanktionsformer i dansk ret.

Justitia anbefaler

at Straffelovrådet i højere grad inddrages i lovgivningsarbejde, som vedrører fastsættelse af retsfølger af strafbare forhold. Det gælder især, når regeringen ønsker at indføre nye sanktionsformer som for eksempel henvisning til Ungdomskriminalitetsnævnet eller nye former for opholds- og kontaktforbud, eller at fravige principper, som tidligere er fulgt i lovgivningen.

Metode

Rapporten er udarbejdet på grundlag af en gennemgang af en række lovændringer, som er gennemført de seneste 10 år. Gennemgangen har udover lovteksten omfattet lovforslaget og bemærkningerne til dette, høringssvarene og den kommenterede høringsoversigt samt relevante spørgsmål vedrørende lovforslaget og lovændringen og besvarelsen af disse.

Endvidere er der inddraget relevant litteratur, herunder relevante betænkninger.

Kriminalforsorgen har besvaret et spørgsmål vedrørende antallet af personer, som er undergivet tilsyn som følge af vilkår om godkendelse af økonomiske dispositioner.

Der er desuden interviewet en række interessenter på området, herunder to advokater og repræsentanter for lejernes LO.

Bilag 1: Oversigt over lovgivning 2013 til 2023

Andre følger af strafbare handlinger end straf

De almindelige straffe er fængsel og bøde¹¹⁹.

Bøder efter straffeloven fastsættes som dagbøder¹²⁰, andre bøder fastsættes i udgangspunktet som sumbøder. I visse tilfælde kan der fastsættes fortløbende bøder¹²¹, disse har dog typisk ikke et egentlig pønalt sigte, men har til formål at gennemtvinge en handlepligt¹²².

Fængsel idømmes på livstid eller på tid, ikke under 7 dage og ikke over 16 år¹²³. I særlige tilfælde kan der dog idømmes fængsel på tid i 20 år¹²⁴.

En fængselsstraf kan være ubetinget eller betinget. En betinget fængselsstraf skal ikke afsones, hvis den dømte overholder de vilkår, som er fastsat i dommen. Det vil altid være et vilkår, at den dømte ikke begår ny kriminalitet i den prøvetid, der er fastsat i dommen. Andre vilkår kan være for eksempel, at den dømte skal udføre samfundstjeneste i et bestemt antal timer, eller at den dømte skal gå i misbrugsbehandling¹²⁵.

Nedenstående oversigter er ikke udtømmende, men rummer alene en række eksempler på anvendelsen af andre følger af strafbare handlinger end straf.

¹¹⁹ jf. straffelovens § 31

¹²⁰ jf. straffelovens § 51

¹²¹ jf. retsplejelovens § 997, stk. 3

¹²² jf. for eksempel retsplejelovens § 456 q, stk. 2 om tvangsbøder ved fuldbyrdelse af samvær

¹²³ jf. straffelovens § 33

¹²⁴ jf. straffelovens § 33, stk. 2

¹²⁵ Der kan også afsiges delvist betinget dom, hvorefter en del af fængselsstraffen skal afsones, og en anden del ikke skal afsones, hvis den dømte overholder de vilkår, som er fastsat i dommen, jf. straffelovens § 58

Ny lovgivning, som er vedtaget inden for de sidste 10 år (2013-23¹²⁶)

Retsfølgens art og hjemlen for denne	Indsat ved	Baggrund	Bemærkninger og forarbejder
Straffeloven			
Henvi- sning til Ungdomskriminali- tetsnævnet, jf. § 57 eller § 74 b	Lov nr. 1705 af 27. december 2018	Bestemmelsen er indsat som led i vedtagelsen af lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, som blev til på grundlag af regeringens udspil " Alle handlinger har konsekvenser " og en efterfølgende politisk aftale .	L 84, fremsat den 28. oktober 2018 af justitsministeren
Vilkår om godkendelse af økonomiske dispositioner, jf. § 57 a	Lov nr. 892 af 21. juni 2022	Bestemmelsen var et af initiativerne i regeringsudspillet " Et trygge Danmark "	L 162, fremsat den 6. april 2022 af justitsministeren
Opholdsforbud, jf. § 79 a	Lov nr. 1402 af 5. december 2017	Bestemmelsen var et af initiativerne i den	L 35, fremsat den 4. oktober 2017 af justitsministeren

¹²⁶ Love vedtaget efter den 1. april 2023 er ikke medtaget

		politiske aftale om Bandepakke III	
Opholds- og kontaktforbud, jf. § 79 b, stk. 2 og 3	Lov nr. 882 af 16. juni 2020	Bestemmelsen var et af initiativerne i regeringsudspillet " Vi passer på Danmark – 8 tiltag mod fremmedkrigere "	L 130, fremsat den 11. marts 2020 af justitsministeren
Opholdsforbud, jf. § 79 c	Lov nr. 1174 af 8. juni 2021	Bestemmelsen var et af initiativerne i regeringsudspillet " Et trygge Danmark – 12 tryghedsskabende initiativer "	L 189, fremsat den 10. marts 2021 af justitsministeren Straffelovens § 79 c er udpeget som et anklagerfagligt fokusområde i 2023 . Det betyder, at alle byretsdomme, hvor der er nedlagt påstand om forbud efter bestemmelsen eller hvor tiltalen vedrører overtrædelse af forbud, skal forelægges Statsadvokaten inden ankefristens udløb. Desuden skal det løbende vurderes, om afgørelser i henhold til bestemmelsen skal optages i anklagemyndighedens vidensdatabase.
Forbud mod ophold og færden i nærmere afgrænsede områder samt mod at tage kontakt m.v. til børn og unge under 18 år, jf. § 236	Bestemmelsen er revideret væsentligt ved	Ændringen i 2013 byggede på Straffelovrådets betænkning	L 141, fremsat den 6. februar 2013 af justitsministeren

<p>lov nr. 633 af 12. juni 2013</p> <p>og skærpet ved lov nr. 1425 af 17. december 2019</p> <p>Samt yderligere skærpet ved lov nr. 226 af 15. februar 2022</p>	<p>nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser, bd. I og bd. II</p> <p>Ændringen var et af initiativerne i regeringsudspillet "Styrket indsats mod pædofili-dømte"</p> <p>Ændringen var et af initiativerne i regeringsudspillet "Værn mod voksne der krænker børn"</p>	<p>L 9, fremsat den 2. oktober 2019 af justitsministeren</p> <p>L 78, fremsat den 10. november 2021 af justitsministeren</p> <p>Straffelovens § 236 er udpeget som anklagerfagligt fokusområde i 2023. Det betyder, at alle byretsdomme, hvor der er nedlagt påstand om forbud efter bestemmelsen eller hvor tiltalen vedrører overtrædelse af forbud, skal forelægges Statsadvokaten inden ankefristens udløb. Desuden skal det løbende vurderes, om afgørelser i henhold til bestemmelsen skal optages i anklagemyndighedens vidensdatabase.</p>
<p>Lejelovgivningen</p>		

<p>Ophævelse af lejemål, jf. lejelovens § 182, stk. 1, nr. 10) og almenlejeloven § 90, stk. 1, nr. 10)</p>	<p>Reglerne fandtes tidligere i lejelovens § 93, stk. 1, litra j, og almenlejelovens § 90, stk. 1, nr. 9, der blev indsat i lejeloven ved lov nr. 1322 af 27. november 2018</p>	<p>Ændringsloven fra 2018 blev til på grundlag af regeringsudspillet "Ét Danmark uden parallelsamfund – Ingen ghettoer i 2030" og en efterfølgende politisk aftale om "Initiativer på boligområdet, der modvirker parallelsamfund"</p>	<p>L 38, fremsat den 3. oktober 2018 af transport-, bygnings- og boligministeren</p> <p>Ændringerne af lejelovgivning blev ved lov nr. 890 af 21. juni 2022 fulgt op af en ændring af retsplejeloven med henblik på at give mulighed for hurtigere udsættelse af lejere, hvis lejemål er ophævet efter bestemmelserne i lejelovens § 182, stk. 1, 10) og almenlejeloven § 90, stk. 1, nr. 10).</p>
<p>Sociallovgivningen</p>	<p>Lov nr. 202 af 5. marts 2019</p> <p>Ændret (udvidet anvendelse) ved Lov nr. 2215 af 29. december 2020</p>	<p>Det udvidede anvendelsesområde for bestemmelsen var en del af regeringsudspillet "Vi passer på Danmark – 8 tiltag mod fremmedkrigere"</p>	<p>L 137, fremsat den 9. januar 2019 af børne- og socialministeren</p> <p>L 15, fremsat den 7. oktober 2020 af social- og indenrigsministeren</p>
<p>Begrænsning af adgangen til samvær med et barn, som er anbragt uden for hjemmet, servicelovens § 71, stk. 4</p>	<p>Lov nr. 496 af 21. maj 2013</p>	<p>Bestemmelsen var et af initiativerne i den politiske aftale "Samlet indsats til beskyttelse</p>	<p>L 181, fremsat den 13. marts 2013 af social- og integrationsministeren</p>

		af børn mod overgreb" den såkaldte overgrebspakke	
<p>Begrænsning af retten til</p> <ul style="list-style-type: none"> • pension, jf. lov om social pension § 46 d og § 46 f • pension, jf. lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. § 45 d og 45 f • arbejdsløshedsdagpenge, jf. arbejdsløshedsforsikringslovens § 87 a og § 87 b • barseldagpenge, jf. barselslovens § 49 b og 49 c • sygedagpenge, jf. sygedagpengelovens § 71 b og 71 c • fleksydelse, jf. lov om fleksydelse § 22 a og § 22 b • ydelser efter lov om aktiv socialpolitik, jf. lov om aktiv socialpolitik § 10 f og § 10 h 	<p>Lov nr. 674 af 8. juni 2017</p> <p>Lov nr. 1526 af 18. december 2018</p> <p>Lov nr. 452 af 20. april 2022</p>	<p>Loven fra 2017 er en del af udmøntningen af en national handlingsplan om forebyggelse og bekæmpelse af ekstremisme og radikaliserings fra 2016</p> <p>Loven er et led i udmøntningen af finanslovsaftalen for 2018</p> <p>Loven er en udmøntning af en politisk aftale om en række initiativer, der blandt andet skal beskytte børn imod vold og være med til at forebygge, at børn fra indvandrerfamilier vokser op i radikaliserede miljøer eller udsættes for negativ social kontrol</p>	<p>L 192, fremsat den 26. april 2017 af justitsministeren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Se endvidere her med hensyn til det ændringsforslag, som blev stillet under Folketingets behandling af lovforslaget <p>L 77, fremsat den 24. oktober 2018 af beskæftigelsesministeren</p> <p>L 113, fremsat den 27. januar 2022 af udlændinge- og integrationsministeren</p> <p>Se desuden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lov nr. 1171 af 8. juni 2021 om ændring af retsplejeloven, lov om aktiv socialpolitik og forskellige andre love (Nedsættelse af visse offentlige

			<p>ydelse ved tiltaltes udeblivelse uden dokumenteret lovligt forfald)</p> <p>Og forslaget til denne lov</p> <ul style="list-style-type: none"> • L 212, fremsat den 14. april 2021 af Justitsministeren <p>Bemærk også lov om social pension § 46 c, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. § 45 c, arbejdsløshedsforsikringslovens § 74 n, stk. 7, barselslovens § 49 a, lov om børnetilskud § 10 i og j, lov om børne- og ungeydelse § 4 c og d, SU-loven § 2 f og lov om statens voksenuddannelsesstøtte § 14 c, hvorefter en person ikke har ret til ydelser efter loven for en periode, hvor personen ved endelig dom findes at have overtrådt straffelovens § 101 a, stk. 1, § 114 c, stk. 3, §§ 114 d, 114 e eller 114 g for forhold begået i udlandet, straffelovens § 114 j, stk. 1, eller for en periode, hvor personen ved endelig dom findes at have været i udlandet i strid med et udrejseforbud fastsat i medfør af § 2 b, stk. 1, i lov om pas til danske statsborgere m.v.</p>
Valglove			
Tab af valgbarhed på grund af straf, jf. lov om kommunale og regionale valg § 4	Lov nr. 242 af 24. marts 2018	Loven er udmøntningen af en politisk aftale om at nedlægge Valgbarhedsnævnet .	L 137, fremsat den 7. februar 2018 af økonomi- og indenrigsministeren

Lovgivning, som er vedtaget inden for de sidste 10 år (2013-23¹²⁷)

Retsfølgens art og hjem- len for denne	Indikation	Fastsættes i forbindelse med straffesagen	Varighed	Bemærkninger
Straffeloven				
§ 57 og § 74 b Henvisning til Ungdoms- kriminalitetsnævnet	<p>Dom for overtrædelse af straffelovens kapitel 25 om "forbrydelser mod liv og legeme", kapitel 26 om "forbrydelser mod den personlige frihed", straffelovens § 119 og § 119 b om vold, chikane m.v. mod offentligt ansatte, § 123 om vidnetrusler, § 180 om brandstiftelse, § 216-225 om seksualforbrydelser, § 266 om trusler, § 281 om afpresning, § 288 om røveri.</p> <p>Betinget eller ubetinget fængselsstraf for anden alvorlig kriminalitet ved overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, våbenloven eller</p>	Henvisningen til nævnet sker ved dom, men det er nævnet selv, som fastsætter den foranstaltning, som den unge undergives.	Op til 2 år fra Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse	

¹²⁷ Love vedtaget efter den 1. april 2023 er ikke medtaget

	knivloven, og samtidig vurderes som værende i særlig risiko for at begå yderligere kriminalitet.			
§ 57 a Vilkår i betinget dom om godkendelse af økonomiske dispositioner	<p>Dom for overtrædelse af en af følgende bestemmelser i straffeloven: § 119, § 119 a og § 119 b om vold, chikane m.v. mod offentligt ansatte, § 123 om vidnetrusler, § 134 a om deltagelse i slagsmål, § 244, stk. 1, om simpel vold, § 252, stk. 1, om fareforvoldelse, § 260, stk. 1, om ulovlig tvang, § 266 om trusler, § 291 om hærværk</p> <p>Dom for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer ved salg eller overdragelse med henblik på senere salg</p> <p>Domfældte skal desuden have været mellem 18 og 25 år på gerningstidspunktet.</p>	Ja	1 år fra endelig dom	

<p>§ 79 a Forbud mod at færdes og opholde sig i et eller flere nærmere afgrænsede områder, hvor den pågældende lovovertrædelse er begået, eller hvor den gruppe af personer, som den domfældte er tilknyttet, opholder sig</p>	<p>Ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for en lovovertrædelse, der er omfattet af straffelovens § 81 a om kriminalitet i rocker- og bandemiljøet.</p> <p>Ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer eller lov om våben og eksplosivstoffer, og som har tilknytning til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, når overtrædelsen har relation til den dømtes tilknytning til gruppen.</p>	<p>Ja</p>	<p>1-10 år fra endelig dom.</p> <p>Ved udståelse af fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter forlænges opholdsforbuddet tilsvarende.</p>	<p>Overtrædelse straffes med fængsel indtil 2 år.</p>
<p>§ 79 b, stk. 2, Forbud mod at færdes og opholde sig i et eller flere nærmere afgrænsede områder, hvor der er en særlig risiko for, at den dømt</p>	<p>Ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for en</p>	<p>Ja</p>	<p>1-10 år fra endelig dom.</p> <p>Ved udståelse af fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter</p>	<p>Overtrædelse straffes med fængsel indtil 2 år.</p>

<p>enten vil blive fastholdt eller falde tilbage i et radikaliseret miljø eller vil kunne påvirke radikaliseringsudsatte personer i en negativ retning § 79 b, stk. 3, Forbud mod at søge at kontakte personer, der er dømt for tilsvarende lovovertrædelser</p>	<p>overtrædelse, der er omfattet af straffelovens bestemmelser om terror.</p>		<p>forlænges opholdsforbuddet tilsvarende.</p>	
<p>§ 79 c Forbud mod at færdes og opholde sig på serveringssteder, hvorfra der foregår salg af stærke drikke til nydelse på eller ved salgsstedet, og hvortil der er offentlig adgang, og i nattelivszone</p>	<p>Betinget eller ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for overtrædelse af straffelovens § 119 og § 119 b om vold, chikane m.v. mod offentligt ansatte, § 123 om vidnetrusler, § 134 a om deltagelse i slagsmål, § 192 a om våbenbesiddelse m.v., § 244, stk. 1, om simpel vold, § 245 og § 246 om grov vold, § 252, stk. 1, om fareforvoldelse, § 260, stk. 1, om ulovlig tvang, § 261, stk. 1, om frihedsberøvelse, § 266 om trusler, § 288 om røveri og</p>	<p>Der træffes afgørelse om opholdsforbuddet i straffedommen, men det er politiet, som udpeger nattelivszone</p>	<p>Op til 2 år. Ved udståelse af fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter forlænges opholdsforbuddet tilsvarende.</p>	<p>Overtrædelse straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.</p>

	§ 291 om hærværk, lovgivningen om våben og eksplosivstoffer eller lovgivningen om knive og blankvåben			
Forbud mod ophold og færden i nærmere afgrænsede områder samt mod at have og tage kontakt m.v. til børn og unge under 18 år eller udrejse, jf. § 236	Dom for overtrædelse af straffelovens § 216 om voldtægt, § 222 om samleje med et barn under 15 år, § 223, stk. 2, samleje med person under 18 år, ved groft misbrug af eb på alder og erfaring beroende overlegenhed, § 224, stk. 1, om medvirken til prostitution af mindreårige § 225 om andet seksuelt forhold end samleje, § 232 om blufærdighedskrænkelse eller § 262 a, stk. 2, om menneskehandel.	Ja	Som udgangspunkt indtil videre, men kan dog gives på tid fra 1 til 5 år. Forbud mod udrejse gives på tid fra 1 til 5 år regnet fra endelig dom. Ved udståelse af fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter forlænges opholdsforbuddet tilsvarende.	Overtrædelse straffes med fængsel indtil 2 år.
Lejelovgivningen				
Ophævelse af lejemål, jf. lejelovens § 182, stk. 1, nr. 10 og almenlejeloven § 90, stk. 1, nr. 10	Lejeren eller et medlem af lejerens husstand skal være idømt en ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af	Nej		Bestemmelsen om ophævelse af lejemål på grund af kriminalitet i almenlejeloven er suppleret med regler i retsplejeloven om

frihedsberøvende karakter for overtrædelse af straffelovens § 119 og 119 b om vold mod offentligt ansatte, § 134 a om deltagelse i slagsmål, § 180 og § 181 om brandstiftelse, § 192 a om besiddelse m.v. af våben og eksplosivstoffer, § 216 om voldtægt, § 237 om drab, §§ 244-246 om vold, § 252, stk. 1, om fareforvoldelse, § 260 om ulovlig tvang, § 266 om trusler, § 276 a om indbrudstyveri, § 281 om afpresning, § 288 om røveri eller § 291, stk. 2, om hærværk eller for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer ved at have besiddet euforiserende stoffer med henblik på videreoverdragelse. Det er en betingelse for ophævelsen, at overtrædelsen er begået inden for 1 km fra den ejendom, hvor lejemålet er beliggende.

blandt andet en særlig fast track ordning for behandling i fogedretten af sager omfattet af bestemmelsen. Ordningen indebærer blandt andet, at en dømt person eller vedkommendes familie kan udsættes af en almen bolig, også selv om straffedommen ikke er endelig, en udvidet adgang til bevisførelse i fogedretten og mulighed for, at udlejer kan anmode om, at retten i umiddelbar forlængelse af domsafsigelsen på udlejerens vegne indgiver anmodning til fogedretten om udsættelse af lejeren.

Sociallovgivningen				
Begrænsning af adgangen til at få del i forældremyndigheden eller samvær m.v., jf. forældreansvarlovens § 4 a	Ubetinget fængselsstraf eller dom til anbringelse for overtrædelse af straffelovens §101 a om fremmedkrigere, § 114-114 om terror, § 136, stk. 2, og § 136, stk. 3, for så vidt angår billigelse af terror, § 210 om incest og kapitel 24 (bortset fra § 228) om seksualforbrydelser § 237 om drab, §§ 245 - 246 om vold eller § 262 a om menneskehandel.	Nej	Til domfældtes barn er myndigt.	Bestemmelsen kommer kun i anvendelse, hvis domfældte efter straffedommen bliver part i en sag om forældreansvar eller samvær.
Begrænsning af adgangen til samvær med et barn, som er anbragt uden for hjemmet, servicelovens § 71, stk. 4	Viden eller formodning om, at den person, som barnet eller den unge skal have samvær med, har begået overgreb mod et barn eller en ung.	Nej	Til domfældtes barn er myndigt.	Bestemmelsen kommer kun i anvendelse, hvis domfældtes barn er anbragt uden for hjemmet af de sociale myndigheder.
Begrænsning af <ul style="list-style-type: none"> • retten til pension, jf. lov om social pension § 46 d, § 	Personer, der er dømt som fremmedkrigere ¹²⁸ , og som under opholdet i udlandet har modtaget en	Nej	Tre år fra endelig dom eller endt afsoning	Retsfølgen er obligatorisk.

¹²⁸ Det vil sige for overtrædelse af straffelovens § 101 a, stk. 1, § 114 c, stk. 3, §§ 114 d, 114 e eller 114 g for forhold begået i udlandet, straffelovens § 114 j, stk. 1, eller et udrejseforbud fastsat i medfør af § 2 b, stk. 1, i lov om pas til danske statsborgere m.v.

<p>46 f. lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. § 45 d og 45 f</p> <ul style="list-style-type: none"> • retten til arbejdsløshedsdagpenge, jf. arbejdsløshedsforsikringslovens § 87 a og § 87 b • retten til barseldagpenge, jf. barselslovens § 49 b og 49 c • retten til sygedagpenge, jf. sygedagpengelovens § 71 b og 71 c • retten til fleksydelse, jf. lov om fleksydelse § 22 a og § 22 b <p>retten til ydelser efter lov om aktiv socialpolitik, jf. lov om aktiv socialpolitik § 10 f og § 10 h</p>	<p>række nærmere bestemte offentlige ydelser.</p> <p>Personer, der er dømt som bandekriminelle.</p> <p>Personer, der dømmes for som medlem af eller nært knyttet til en husstand at have udøvet vold mod en person i husstanden under 18 år.</p>			
<p>Valglove</p>				

<p>Tab af valgbarhed på grund af straf, jf. lov om kommunale og regionale valg § 4</p>	<p>Ubetinget eller betinget fængselsstraf</p> <p>Dom til anbringelse i institution eller til forvaring</p> <p>Personer som ved endelig dom eller udenretlig vedtagelse ubetinget er frataget førerretten.</p>	<p>Nej</p>	<p>3-5 år efter at straffen er udstået.</p>	
--	---	------------	---	--

Bilag 2: Oversigt over lovgivning forud for 2013

Lovgivning vedtaget forud for 2013 (ordlyden af de nævnte bestemmelser kan være ændret efterfølgende, uden at dette fremgår af oversigten)

Retsfølgens art og hjemlen for denne	Indsat eller nyaf-fattet ved	Baggrund	Bemærkninger
Straffeloven			
Vilkår i henhold til betinget dom, jf. § 57	Lov nr. 163 af 31. maj 1961		Se lovforslag m.v. her
Foranstaltninger, jf. § 68 og § 69	Lov nr. 320 af 13. juni 1973 Lov nr. 268 af 26. juni 1975	Straffelovrådets betænkning om de strafferetlige særforanstaltninger, betænkning nr. 667/1972	Se lovforslag m.v. her Se lovforslag m.v. her
Forvaring, jf. § 70	Lov nr. 320 af 13. juni 1973	Straffelovrådets betænkning om de strafferetlige særforanstaltninger, betænkning nr. 667/1972	Se lovforslag m.v. her
Ungdomssanktion, jf. § 74 a	Lov nr. 469 af 7. juni 2001	Ordningen var et af flere initiativer mod ungdomskri-	Se lovforslag m.v. her

		minalitet og bygger på et forslag fra en ekspertgruppe nedsat af regeringen.	
Konfiskation, jf. § 75, § 76 a og § 77 a	Lov nr. 212 af 4. juni 1965	Straffelovrådets betænkning om konfiskation, betænkning nr. 355/1964	Se lovforslag m.v. her
Nægtelse eller tilbagekaldelse af autorisation eller godkendelse, jf. § 78	Lov nr. 286 af 18. juni 1951	Betænkning angående fortabelse af rettigheder som følge af straf afgivet af Straffelovskommissionen, 1950	Eksempler på anvendelsesområder: Frakendelse af retten til at drive kørselskontor eller tilbagekaldelse af chaufførkort, jf. taxiloven § 13, stk. 3, og § 14, stk. 2 Frakendelse af autorisation som dørmand, jf. restaurationslovens § 15 a, stk. 2, nr. 3 Frakendelse af retten til at drive virksomhed som kørelærer, jf. færdselslovens § 66 a Frakendelse af retten til at udøve syns- eller omsynsvirksomhed eller til at være beskæftiget i en sådan virksomhed, jf. lov om godkendelse og syn af køretøjer § 9
Frakendelse af retten til at udøve bestemt virksomhed, jf. § 79	Lov nr. 286 af 18. juni 1951	Betænkning angående fortabelse af rettigheder som følge af straf afgivet af Straffelovskommissionen, 1950	Eksempler på anvendelsesområder: Frakendelse af retten til at være stifter af eller direktør eller medlem af bestyrelsen i et selskab med begrænset ansvar eller et selskab eller en forening, som kræver særlig offentlig tilladelse, eller en fond Frakendelse af retten til at udøve advokatvirksomhed, jf. retsplejelovens § 138

			<p>Frakendelse af autorisation som sundhedsperson, jf. lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed § 7 og § 7 a</p> <p>Frakendelse af retten til at holde dyr m.v., jf. dyrevelfærdsloven § 60</p>
Inddragelse eller tilbagebetaling af gevinst ved hasardspil m.v., jf. § 203, stk. 2	Lov nr. 126 af 15. april 1930 (den oprindelige straffelov)		
Arveloven			
Bortfald af arveret m.v., jf. § 48	Lov nr. 515 af 6. juni 2007	Arvelovsudvalgets betænkning om revision af arvelovgivningen mv., betænkning nr. 1473/2006	Bestemmelsen viderefører bestemmelsen i den tidligere arvelovs § 36 Se lovforslag m.v. her
Færdselsloven			
Betinget frakendelse af førerretten, jf. § 125 og § 129 a	Færdselsloven stammer fra 1977 og har altid indeholdt bestemmelser om frakendelse af førerretten, som imidlertid er ændret talrige gange.		
Ubetinget frakendelse af førerretten, jf. § 126 og § 129 b			
Kørselsforbud, jf. § 127	Lov nr. 498 af 7. juni 2001		Se lovforslag m.v. her

Konfiskation af køretøj, jf. § 133 a	Lov nr. 278 af 8. maj 1991		Se lovforslag m.v. her
Indfødsretsloven			
Fortabelse af indfødsret, jf. § 8 b	Lov nr. 311 af 5. maj 2004		Se lovforslag m.v. her
Udlændingeloven			
Begrænsning i adgangen til familiesammenføring, jf. § 9, stk. 13, 15 og 22	Lov nr. 427 af 9. juni 2004 Lov nr. 601 af 14. juni 2011		Se lovforslag m.v. her Se lovforslag m.v. her
Begrænsning i adgangen til at opnå opholdstilladelse for en au-pair, jf. § 9 j, stk. 7	Lov nr. 505 af 6. juni 2007		Se lovforslag m.v. her
Begrænsning i adgangen til at opnå tidsbegrænset opholdstilladelse, jf. §§ 11 – 11 b	Lov nr. 572 af 31. maj 2010 Senest ændret væsentligt ved Lov nr. 436 af 9. maj 2017		Se lovforslag m.v. her Se lovforslag m.v. her
Inddragelse af opholdstilladelse, jf. § 19	Lov nr. 365 af 6. juni 2002		Se lovforslag m.v. her

Udvisning, jf. §§ 22-26	Lov nr. 473 af 1. juli 1998	Betænkning nr. 1326/1997 om udvisning	Se lovforslag m.v. her
Andre love			
Offentliggørelse af dom, jf. medieansvarsloven § 54	Lov nr. 348 af 6. juni 1991		Se lovforslag m.v. her
Andre, ikke lovbestemte følger			
Ansættelsesretlige følger eller manglende mulighed for at få ansættelse			

Lovgivning vedtaget forud for 2013

Retsfølgens art og hjemlen for denne	Indikation	Fastsættes i forbindelse med straffesagen	Varighed	Bemærkninger
Straffeloven				
Vilkår i henhold til betinget dom, jf. § 57	Kan anvendes i alle tilfælde, hvor der kan idømmes frihedsstraf	Ja	Op til 3 år fra endelig dom (undtagelsesvis kan der dog fastsættes en prøvetid på 5 år)	
Foranstaltninger, jf. § 68 og § 69	Anvendes i stedet for straf for eksempel hvis domfældte på gerningstidspunktet var utilregnelig på grund af sindssygdom.	Ja	Længstetiden for en foranstaltning afhænger af forbrydelsens karakter men er typisk 5 år, ved mindre alvorlige forbrydelser. Findes tiltalte skyldig i drab, røveri, frihedsberøvelse, alvorlig voldsforbrydelse, trusler, brandstiftelse, voldtægt eller anden alvorlig seksualforbrydelse fastsættes der ingen længstetid.	Spørgsmålet om ophævelse eller opretholdelse af en foranstaltning kan indbringes for retten.
Forvaring, jf. § 70	Kan anvendes ved dom for drab, røveri, frihedsberøvelse, alvorlig voldsforbrydelse, trusler brandstiftelse, voldtægt eller anden alvorlig	Ja	Indtil videre	Spørgsmålet om ophævelse eller opretholdelse af forvaringen kan indbringes for retten.

	<p>seksualforbrydelse, hvis det efter karakteren af det begåede forhold og oplysningerne om domfældtes person, herunder om tidligere kriminalitet, må antages, at domfældte frembyder væsentlig fare for andres liv, legerne, helbred eller frihed, og anvendelse af forvaring i stedet for fængsel findes påkrævet for at forebygge denne fare.</p>			
Ungdomssanktion, jf. § 74 a	<p>Dom for grovere personfarlig kriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet.</p> <p>Det er desuden en betingelse, at domfældte var under 18 år på gerningstidspunktet.</p>	Ja	Op til 2 år	
Konfiskation, jf. § 75, § 76 a og § 77 a	<p>Udbyttet ved en strafbar handling og genstande, som har været brugt i forbindelse med en strafbar handling kan konfiskeres.</p>	Ja		

Nægtelse eller tilbagekaldelse af autorisation eller godkendelse, jf. § 78	Den, der er dømt for strafbart forhold, kan udelukkes fra at udøve virksomhed, som kræver en særlig offentlig autorisation eller godkendelse, hvis det udviste forhold begrundet en nærliggende fare for misbrug af stillingen eller hvervet.	Nej	Indtil videre	Spørgsmål om, hvorvidt et forhold er til hinder for at opnå autorisation eller godkendelse skal på begæring indbringes for retten af anklagemyndigheden.
Frakendelse af retten til at udøve bestemt virksomhed, jf. § 79	Den, der er dømt for strafbart forhold, kan frakendes retten til fortsat at udøve virksomhed, som kræver en særlig offentlig autorisation eller godkendelse, hvis det udviste forhold begrundet en nærliggende fare for misbrug af stillingen.	Ja	På tid fra 1 til 5 år eller indtil videre	Spørgsmålet kan på ny indbringes for retten, dog tidligst efter 5 år.
Inddragelse eller tilbagebetaling af gevinst ved hasardspil m.v., jf. § 203, stk. 2		Ja		
Arveloven				
Bortfald af arveret m.v., jf. § 48	Når en person har begået en forsætlig overtrædelse af straffeloven, som har medført en andens død, kan det ved dom bestemmes, at	Ja, sædvanligvis, men kan også afgøres under en særskilt sag.		

	den pågældende fortaber retten til at få arv, forsikringssummer, pensioner eller andre ydelser, der var afhængige af den dræbtes død			
Færdselsloven				
Betinget frakendelse af førerretten, jf. § 125 og § 129 a	Dom for visse overtrædelser af færdselsloven.	Ja	3 år	
Ubetinget frakendelse af førerretten, jf. § 126 og § 129 b	Dom for visse overtrædelser af færdselsloven.	Ja	6 måneder – 10 år afhængig af sagens grovhed. I særlige tilfælde for bestandig	
Kørselsforbud, jf. § 127	Dom for visse overtrædelser af færdselsloven.	Ja	Indtil særlig køreundervisning eller kursus i alkohol, narko og trafik er gennemført og kontrollerende køreprøve er bestået.	
Konfiskation af køretøj, jf. § 133 a	Dom for visse overtrædelser af færdselsloven.	Ja		
Indfødsretsloven				
Fortabelse af indfødsret, jf. § 8 b	Dom for en strafbar handling, hvorved den dømte har udvist en handlemåde, som	Ja		

	er til alvorlig skade for statens vitale interesser.			
Udlændingeloven				
Begrænsning i adgangen til familiesammenføring, jf. § 9, stk. 13, 15 og 22	Dom for visse lovovertrædelser.	Nej		
Begrænsning i adgangen til at opnå opholdstilladelse for en au-pair, jf. § 9 j, stk. 7	Dom for visse lovovertrædelser begået mod en au pair	Nej		
Begrænsning i adgangen til at opnå tidsubegrænset opholdstilladelse, jf. §§ 11 – 11 b	Dom for visse lovovertrædelser.	Nej		
Inddragelse af opholdstilladelse, jf. § 19, stk. 6	Dom for visse straffelovsovertrædelser.	Nej		
Udvisning, jf. §§ 22-26	Dom for strafbart forhold	Ja		Det afhænger af varigheden af udlændingens ophold og straffen, om der kan ske udvisning efter de enkelte bestemmelser.
Andre love				
Offentliggørelse af dom, jf. medieansvarsloven § 54	Dom, hvorved nogen findes skyldig til straf for indholdet af et massemedie.	Ja		

Andre, ikke lovbestemte følger				
Ansættelsesretlige følger eller manglende mulighed for at få ansættelse		Nej		Med hensyn til muligheden for at få ny ansættelse, vil det typisk være afgørende, hvor længe en dom står på ansøgerens straffeattest.

**DANMARKS UAFHÆNGIGE
JURIDISKE TÆNKETANK**